

Treball de Fi de Grau

Títol

Directives europees a l'audiovisual i als mitjans: direcció i compliment a l'Estat espanyol

Autoria

Carlos Argila Plaza

Professorat tutor

Montse Bonet Bagant

Grau

Comunicació Audiovisual	
Periodisme	✓
Publicitat i Relacions Públiques	

Tipus de TFG

Projecte	✓
Recerca	

Data

1 de juny de 2022	✓
29 de juliol de 2022	

Full resum del TFG

Títol del Treball Fi de Grau:

Català:	Directives europees a l'audiovisual i als mitjans: direcció i compliment a l'Estat espanyol		
Castellà:	Directivas europeas en el audiovisual y los medios: dirección y cumplimiento en el Estado español		
Anglès:	European directives in the audiovisual and media: direction and compliance in the Spanish State		
Autoria:	Carlos Argila Plaza		
Professorat tutor:	Montse Bonet Bagant		
Curs:	2021/22	Grau:	Comunicació Audiovisual
			Periodisme ✓
			Publicitat i Relacions Públiques

Paraules clau (mínim 3)

Català:	Directiva, audiovisual, reportatge, Europa, Espanya
Castellà:	Directiva, audiovisual, reportaje, Europa, España
Anglès:	Directive, audiovisual, reportage, Europe, Spain

Resum del Treball Fi de Grau (extensió màxima 100 paraules)

Català:	L'objectiu d'aquest Treball de Fi de Grau és presentar un projecte de reportatge audiovisual sobre la Directiva (UE) 2018/1808 i la seva transposició a l'Estat espanyol. Un reportatge de caire jurídic centrat en els objectius de la Unió Europea en qüestions d'audiovisual i les problemàtiques que ha comportat la transposició de la normativa europea a l'ordenament jurídic espanyol.
Castellà:	El objetivo de este Trabajo de Final de Grado es presentar un proyecto de reportaje audiovisual sobre la Directiva (EU) 2018/1808 y su transposición en el Estado español. Un reportaje de carácter jurídico centrado en los objetivos de la Unión Europea en cuestiones de audiovisual y las problemáticas que ha supuesto la transposición de la normativa europea en el ordenamiento jurídico español.
Anglès:	The purpose of this TFG is to present an audiovisual report project on Directive (EU) 2018/1808 and its transposition in Spain. A legal report focused on the objectives of the European Union in audiovisual matters and the problems that the transposition of the European regulations in the Spanish legal system has entailed.

**Directives europees a l'audiovisual
i als mitjans: direcció i compliment
a l'Estat espanyol**

Agraïments

A Montse Bonet, tutora d'aquest Treball de Fi de Grau, per la seva ajuda, orientació, i paciència durant tot el projecte.

A Mia de Ribot, per tota l'ajuda, ànims i consells que m'ha ofert en el transcurs del treball.

A la meva família i amics, que sempre m'han ajudat i animat a donar el millor de mi inclòs quan semblava que ja no hi havia forces per més.

Sumari

1. Introducció	3
1.1. Presentació de les directives europees	3
1.2. Elecció del tema	4
1.3. Reportatge audiovisual.....	6
1.4 Objectius.....	7
2. Metodologia	8
2.1. Criteris.....	8
2.2. Fonts consultades.....	8
3. Contextualització	11
3.1. Anàlisi de la Directiva 2018/1808 i situació de la comunicació audiovisual a la Unió Europea.....	11
3.2. Anàlisi de la nova Llei General de Comunicació Audiovisual i situació de l'audiovisual a l'Estat espanyol	19
3.3. Procés d'aprovació de la nova Llei General de Comunicació Audiovisual	28
4. Reportatge	37
4.1. Públic objectiu	37
4.2. Costos de realització i pressupost.....	37
4.3. Espais d'emissió i promoció.....	40
4.4. Actors a entrevistar	47
4.5. Estructura del reportatge.....	53
5. Reptes i canvis de cara al futur	55
6. Últimes reflexions	60
7. Bibliografia	63

1.Introducció

L'objectiu a assolir d'aquest Treball de Final de Grau és la realització d'un reportatge sobre les directives europees en qüestió d'audiovisual i mitjans de comunicació, en particular sobre la seva direcció i compliment a l'Estat espanyol. El TFG estarà guiat a aplicar tots els coneixements obtinguts durant el Grau de Periodisme. El reportatge fruit del projecte seria un reportatge d'investigació en format audiovisual.

1.1. Presentació de les directives europees

Les directives són instruments del dret comunitari de caràcter obligatori i vinculant, però aquestes mateixes donen llibertat als estats per arribar a l'objectiu proposat a l'ordenament jurídic intern de l'Estat. Per tant, l'Estat ha d'adequar el seu ordenament jurídic intern a la directiva en qüestió.

La web oficial de la Unió Europea (s.d.) les defineix com "actes legislatius en què s'estableixen propòsits que tots els països de la UE han de complir. Això no obstant, correspon a cada país elaborar les seves pròpies lleis sobre com assolir aquests propòsits".

El Tractat de Funcionament de la Unió Europea (TFUE d'ara endavant), ofereix una altra definició en el tercer paràgraf del seu article 288, en el qual explica que "la directiva obligarà l'Estat membre destinatari quant al resultat que s'hagi d'aconseguir, deixant, però, a les autoritats nacionals l'elecció de la forma i dels mitjans".

Finalment, també volia incloure la definició del Diccionari panhispànic del espanyol jurídic (s.d.), el qual parla d'elles com aquell "acte jurídic adoptat per les institucions de la Unió Europea que obliga els Estats a assolir un fi deixant les administracions nacionals llibertat per triar la forma i els mitjans".

D'aquestes definicions podem extreure clarament el caràcter de les directives i el seu funcionament a trets generals. Són actes obligatoris que donen certa llibertat als Estats membres per assolir el fi proposat. És l'eina de la Unió Europea per a harmonitzar les legislacions europees amb les dels Estats membres i evitar possibles contradiccions. A més, aquestes no tenen

aplicabilitat directa, és a dir, perquè una directiva tingui efecte a un Estat membre, l'Estat en qüestió haurà de transposar la directiva al seu ordenament jurídic. La directiva no obliga automàticament als ciutadans, tot i això, hi ha casos excepcionals en els quals els tribunals s'han decantat per l'aplicabilitat directa d'una directiva quan aquesta no ha estat transposada a temps a l'ordenament jurídic estatal o quan ha estat transposada però incorrectament. Això sí, només en casos en què particulars reclamen un seguit de drets a les institucions estatals. Un particular no pot reclamar aquest dret contra un altre particular perquè la culpa és de l'Estat.

1.2. Elecció del tema

A més d'estudiant de Periodisme, curso simultàniament la carrera de Dret. Per aquest motiu, si tenia clar un punt de partida pel Treball de Final de Grau, era que volia relacionar ambdues matèries. L'objectiu era aconseguir un tema que del que pogués parlar tant des del camp periodístic com del camp jurídic. Això sí, tot enfocat a un treball amb fins periodístics.

Un dels grans motius pels quals vaig començar a cursar Dret havent començat ja Periodisme va ser la forma com els mitjans tracten la informació jurídica. El Dret es relaciona amb pràcticament tots els camps de la nostra vida i en els mitjans de comunicació no és una excepció. La transversalitat que comporta el Dret en la majoria de temàtiques ve acompanyada en què gairebé sempre es parli d'ell en segon terme. Sempre he cregut que si s'entenen i s'expliquen adequadament les qüestions jurídiques, aconseguiríem comprendre amb una major facilitat l'arrel de molts problemes polítics i econòmics que ens rodegen. Aconseguir mediatitzar la legislació facilitaria que en els debats d'opinió pública no es parlés només de la punta de l'iceberg d'una nova normativa, aconseguint així una visió amb millor perspectiva de la realitat social que ens envolta, a més de tenir un millor coneixement de les accions de qui ens governen.

A partir d'aquest projecte de reportatge el meu objectiu ha estat mostrar el periodisme jurídic tal com el perceben els meus ulls. Com crec que hauria de ser tractada la informació jurídica i la funció informativa que podria complir. Molts cops en els mitjans de comunicació la informació jurídica es troba excessivament simplificada i en segon pla, o presentada erròniament. No són

pocs els cops que s'ha pogut llegir en diaris que "x" persona ha denunciat pel civil a algú, o que s'ha fet una demanda penal contra algú altre. Termes com aquests, que per una persona allunyada de l'argot jurídic potser no tenen res d'erroni, realment són completament incorrectes. I això és només un exemple i la simple punta de l'iceberg.

Un cop vaig saber com volia enfocar el treball, era necessari concretar un tema a tractar. L'any passat vaig tractar les directives europees tant a Dret amb Dret Constitucional com a Periodisme amb Polítiques de la Comunicació, així que ho vaig considerar un bon punt de partida. La Directiva 2018/1808 amb relació a la comunicació audiovisual, la seva consegüent aplicació a Espanya amb la nova llei general de la Comunicació Audiovisual i les conseqüències per a Catalunya han estat finalment els punts definitoris a tractar en el reportatge. Durant molts mesos s'ha parlat de la repercussió de la directiva europea en qüestions com la presència del català a les plataformes digitals. Així i tot, poques peces periodístiques han aprofundit realment en l'arrel del problema, que seria la Directiva 2018/1808, anteriorment esmentada, amb una major perspectiva de causa. No pot entendre's la nova llei audiovisual que s'està plantejant el Govern de l'Estat espanyol sense aquesta normativa.

A partir d'aquesta premissa la formació del projecte de reportatge va iniciar-se, reformulant-se i donant-li una major forma a mesura que avançava. Entrevistes realitzades d'un caire més acadèmic a professionals com la Carmina Crusafon, professora de Polítiques de la Comunicació a la UAB, van servir per replantejar punts inicials del projecte i dotar al projecte de reportatge d'una major profunditat. Cada entrevista va aconseguir captar els punts i les qüestions sobre les quals és més necessari parlar en qüestió de comunicació audiovisual.

Considero aquest projecte de reportatge un veritable procés de com començar un reportatge des de zero. Formulant i reformulant qüestions i a vegades tirant enrere per poder continuar endavant.

1.3. Reportatge audiovisual

El reportatge pot considerar-se, tal i com diu Cebrián Herreros (1992), el “gènere de gèneres”. És la peça periodística que cohesiona tots els gèneres en una sola peça, dotant d’una importància i una missió a cadascun d’ells. És un gènere periodístic interpretatiu que cohesiona un fet noticiós sobre el que es vol informar amb entrevistes, imatges, vídeos, etc. Tot i comptar amb un seguit de fonts diverses que atorguen legitimitat a la peça des de diversos punts de vista de la narrativa, és indubtable la influència de l’autor a l’hora de confeccionar el reportatge.

Si bé el reportatge podria considerar-se el gènere de gèneres, el format audiovisual podria considerar-se el format de formats. El reportatge audiovisual uneix imatges, àudio, vídeos, text... tot en una sola peça periodística. Segons dades del Marc General de Mitjans a Espanya (AIMC, 2022), la televisió i l’Internet són les dues grans plataformes en qüestions d’audiència en els mitjans de comunicació, sent ambdós els mitjans ideals per llançar un reportatge audiovisual.

1.4 Objectius

- Captar tots els passos en el procés de creació d'un reportatge.
- Selecció de fonts essencials per a la creació del reportatge.
- Donar viabilitat econòmica al reportatge.
- Filtració de la informació per a la creació d'un reportatge clar, concís i amb un fil argumental coherent.
- Processar la informació jurídica per a fer-la entenedora a un públic general.
- Comprendre la problemàtica nascuda de la Directiva (UE) 2018/1808 i la seva transposició a l'Estat espanyol.

2. Metodologia

2.1. Criteris

L'inici de tota recerca sobre el tema a tractar era comprovar si hi havia suficient informació sobre la temàtica per realitzar un reportatge complet i amb diversitat de fonts.

Si bé és cert que les recerques inicials per *Google* no van ser gaire esperançadores, finalment entre material jurídic, manuals, notícies i, sobretot, fonts personals es va aconseguir un grau d'informació més que decent per a començar amb la feina. Potser la major dificultat va ser la falta de treballs acadèmics sobre la matèria en qüestió, això degut a ser un tema d'extrema actualitat.

En qüestió de treballs periodístics, després d'una intensa cerca pot confirmar-se que la gran majoria de peces dedicades a la temàtica són articles, notícies i entrevistes, aquestes últimes sobretot enfocades a qüestions polítiques. Poques peces s'han dedicat a estudiar el problema des d'un marc general. Gairebé sempre s'han tractat qüestions concretes ja sigui de la Directiva o de la nova Llei General de Comunicació Audiovisual.

2.2. Fonts consultades

2.2.1. Fonts documentals

2.2.1.1. Textos jurídics

a) Directiva (UE) 2018/1808

La Directiva 2018/1808 és l'actual directiva vigent sobre els serveis de comunicació audiovisual a la Unió Europea. És fonamental per a comprendre les problemàtiques nascudes arran del Projecte de Llei General de Comunicació Audiovisual que encara està en procés d'aprovació a Espanya.

Aquesta directiva és el marc sota el que s'han de cenyir tots els Estats membres en qüestions de comunicació audiovisual avui en dia. La competència equitativa entre els mitjans tradicionals i els nous serveis en línia, el foment de

la diversitat cultural i dels continguts pròpiament europeus, la limitació de la publicitat i la protecció al menor són alguns dels punts principals tractats i actualitzats en la present directiva.

b) Projecte de Llei General de Comunicació Audiovisual

El Projecte de Llei General de Comunicació Audiovisual és la ordenança que està prevista que regeixi durant els pròxims anys l'audiovisual a l'Estat espanyol en substitució a l'actual Llei 7/2010.

Aquest projecte inclou en la seva matèria la transposició de la Directiva 2018/1808. Dita transposició és, en gran part, l'origen i raó de creació d'aquest treball i futur reportatge.

El seu procés de plantejament de la transposició, discussió i acceptació, en tràmit, a les Corts Generals són peces centrals del reportatge que estem plantejant. Tant la seva transposició com la polèmica sorgida seran les línies argumentals principals a tractar.

c) Tractat de la Unió Europea i Tractat de Funcionament de la Unió Europea

Aquests dos tractats són considerats els tractats fundacionals de la Unió Europea tal i com la coneixem avui en dia. A falta d'una constitució europea ambdós textos són el més semblant que té la Unió Europea a una constitució material. El seu estudi és necessari per poder comprendre el funcionament de les directives europees, així com el procediment legislatiu ordinari europeu.

2.2.1.2. Llibres

a) Manual de Derecho de la Comunicación Audiovisual

Manual de Santiago Rodríguez Bajón que tracta el règim jurídic dels serveis audiovisuals a l'Estat espanyol. En la seva gran majoria parla de la Llei General de la Comunicació de 2010, però ens serveix per fer-nos una idea de la formació d'aquesta llei, com funcionen els seus apartats i com es transposen les directives europees a Espanya.

b) Manual de Derecho Constitucional

Manual de Miguel A. Aparicio Pérez i Mercè Barceló i Serramalera. L'estudi del Dret Constitucional és necessari per entendre com les directives són transposades a l'Estat espanyol a més de facilitar la recerca sobre el funcionament del procés legislatiu ordinari espanyol.

c) Géneros informativos audiovisuales

Llibre de Mariano Cebrián Herreros utilitzat per obtenir un coneixement teòric del reportatge audiovisual.

2.2.1.3. Premsa i articles

Degut a que és un tema d'extrema actualitat, molta informació cercada s'haurà de trobar en notícies i articles de caire periodístic o bé articles de les pròpies institucions per a promulgar el contingut de les lleis.

2.2.2. Fonts personals

a) Carmina Crusafon

Professora de Polítiques de la Comunicació de la UAB, especialitzada en la recerca sobre els ecosistemes de mitjans digitals, els models de negoci i l'impacte en les polítiques de mitjans.

b) Jordi Fortuny

Responsable de desenvolupament estratègic a la CCMA i ex reporter del programa d'informació econòmica "Valor Afegit" de TV3. Llicenciat en Ciències de la Informació a la UAB.

c) Carles Llorens

Professor d'Estructura del Sistema Audiovisual de la UAB, llicenciat en Ciències de la Informació a la UAB i Doctor en Comunicació Audiovisual. Les seves especialitats en la investigació són la concentració de mitjans a Europa i Espanya, la ràdio a Catalunya i el paper de les polítiques de comunicació de la Unió Europea.

3. Contextualització

3.1. Anàlisi de la Directiva 2018/1808 i situació de la comunicació audiovisual a la Unió Europea

La Directiva 2018/1808 és la directiva europea més recent en qüestions d'audiovisual, substituint l'anterior ordenança de la Unió Europea sobre els serveis de comunicació audiovisual, la Directiva 2010/13.

La revisió de la directiva del 2010 va ser anunciada el 6 de maig de 2015 en conjunt d'un paquet de mesures pel mercat únic digital anomenat «Una Estratègia pel Mercat Únic Digital d'Europa». Una estratègia composta per un total de 16 iniciatives a favor de la estructuració d'aquest mercat.

Segons Plataforma Pyme (s.d.) del Govern d'Espanya, el mercat únic digital es defineix com “aquell en què està garantida la lliure circulació de persones, serveis i capitals i en què els particulars i les empreses poden accedir i realitzar activitats en línia en condicions de competència lleial, així com es garanteix un alt nivell de protecció dels consumidors i dades personals, independentment de la seva nacionalitat o lloc de residència”. L'objectiu seria “aconseguir l'adaptació del mercat únic de la UE a l'era digital fent caure els murs que suposen les diferents legislacions i passant de 28 mercats nacionals a un de únic”. El Mercat Únic Digital (DSM) “podria contribuir amb 415.000 milions d'euros per any a la Unió Europea i crear centenars de milers de treballs nous”. Per tant, el DSM intenta trencar les barreres entre països de la Unió Europea en qüestions d'audiovisual i oferir certa igualtat sobre la comunicació audiovisual a tota la UE per tal d'harmonitzar i facilitar l'audiovisual a tots els consumidors.

L'evolució del mercat des de l'entrada en vigor de la Directiva 2010/13 va requerir d'un “marc jurídic actualitzat que reflecteixi l'evolució del mercat i que permeti assolir un equilibri entre l'accés als serveis de continguts en línia, la protecció del consumidor i la competència” (Directiva 2018/1808, 2018). Durant aquests anys cal destacar l'explosió del fenomen de les plataformes en línia abanderades llavors per Netflix.

La Revisió de la Directiva de serveis de comunicació audiovisual feta pel CAC (s.d.) disseciona a la perfecció els objectius de la directiva, que són “aconseguir

un equilibri entre la competitivitat i la protecció dels consumidors mitjançant un equilibri de les normes que s'apliquen a les empreses de radiodifusió tradicionals, als proveïdors de vídeo a la carta i als serveis de plataforma de distribució de vídeos, especialment pel que fa a la protecció dels menors". A més, la directiva "potencia la promoció de la diversitat cultural europea, reforça la independència dels reguladors audiovisuals i ofereix més flexibilitat a les empreses de radiodifusió en relació amb les comunicacions comercials audiovisuals".

Carmina Crusafon (2022), professora de Polítiques de la Comunicació de la UAB, considera que la directiva inclou tres "novetats importants". En primer lloc, és el fet de demanar a les plataformes en línia que els seus catàlegs incorporin el 30% de contingut europeu. El canvi respecte anterior normatives és que aquesta mesura deixa de ser una suggerència per ser una obligació. La directiva del 2010 només incloïa quotes per a la TDT. Tot i així, la Carmina (2022) opina que aquesta quota segueix sent bastant petita, perquè "els estudis previs a la directiva ja demostraven que, per exemple, en el cas de Netflix aquesta ja tenia un 27% de contingut europeu". En segon lloc, és l'establiment de les autoritats reguladores com un "element indispensable pel bon funcionament del sector audiovisual a Europa". Finalment, una regulació que mostra la tendència més liberal de la directiva, com és la relaxació en el còmput de la publicitat, és a dir, els minuts per hora publicitària.

Carles Llorens (2022), professor d'Estructura del Sistema Audiovisual de la UAB, confirma aquesta tendència liberal de la directiva degut a "la reducció dels límits de la publicitat, una major llibertat als operadors comercials clàssics". Llorens (2022) afegeix que a la vegada la directiva s'adapta als temps moderns de l'audiovisual "imposant més obligacions a les plataformes d'intercanvi de vídeos i les plataformes en línia". L'objectiu doncs de la normativa europea és equilibrar el mercat audiovisual alleugerint les obligacions dels operadors clàssics mentre s'augmenten les dels nous operadors.

Els dos punts de major importància segons Carles Llorens (2022) són "la independència de les autoritats reguladores i l'eliminació del país d'origen". Aquest últim punt, que Llorens considera una revolució, implica que ara es

poden imposar obligacions financeres a plataformes com Netflix tot i que aquesta empresa tingui la seva seu als Països Baixos.

La defensa del contingut europeu a partir d'aquesta directiva no ve del no res. Les quotes per protegir el contingut europeu neixen per la "por" de que l'audiovisual nord-americà s'acabi menjant tot el terreny, incloent l'europeu. Temps enrere on l'audiovisual tan sols es movia pels mitjans tradicionals com la televisió era més senzill controlar aquest escenari, però amb el naixement de les plataformes en línia i l'auge de l'Internet la tasca s'ha complicat.

El contingut nord-americà és el gran predominant del mercat audiovisual i aquest estableix les normes del joc. El fet de que el públic a escala mundial consumeixi majoritàriament aquest estil de producte fa que s'acabi acostumant a la fórmula de producció nord-americana. Un gran exemple és l'estil de producció de les comèdies de situació, també conegudes normalment com *sit-com*. A partir d'aquí la Unió Europea tot el que pot fer és establir un mecanisme que assegurí que les obres europees tindran alguna mena d'avantatge legal per així poder-les garantir un lloc en el catàleg.

La producció europea segueix un gran ritme i té molta indústria al seu darrere, el problema de la producció europea "radica en la comercialització i distribució del contingut. Contingut com a tal n'hi ha molt, però molts cops aquest producte només es consumeix en el seu país d'origen. (...) No s'ha d'ajudar a la indústria a produir més, un error que s'ha comès molt els darrers anys, cal incentivar la demanda i no la oferta" (Crusafon, 2022).

Un exemple en el que la Unió Europea s'ha fixat per tractar la qüestió de les quotes és el cas de Corea del Sud. El país asiàtic també ha conformat una política de quotes i incentius a la indústria que ha revertit la situació del seu audiovisual. Si abans la gran majoria d'èxits eren d'origen nord-americà, ara la gran majoria són coreanes. No tot va quedar-se en quotes i incentius. La pròpia indústria també va procurar fer contingut d'entreteniment i no només quedar-se en el contingut d'autor. Just això és l'arrel d'un dels altres problemes de l'audiovisual europeu, la creença generalitzada de que només s'ha de realitzar contingut d'autor.

Abans de ser una directiva vigent i promulgada al Diari de la Unió Europea el 28 de novembre de 2018, va haver de passar pel pertinent procés legislatiu de la Unió Europea. Això implica les següents tramitacions: Proposta de revisió de la Directiva de la Comissió Europea (25-5-16), Proposta de revisió de la Directiva del Parlament Europeu (10-5-17), Proposta de revisió de la Directiva del Consell Europeu (16-5-17), Text aprovat pel Parlament Europeu (2-10-18) i Text aprovat pel Consell Europeu (6-11-18). Com es pot comprovar, van passar més de dos anys des de la proposta de revisió de l'anterior directiva del 2010 fins a l'aprovació de l'actual directiva vigent. No és un cas aïllat, la burocràcia actualment requereix del seu temps. Així ho remarca el procediment legislatiu ordinari europeu per a l'aprovació d'actes legislatius com els reglaments, les decisions o les mateixes directives.

A continuació aprofundirem en aquest procés i els actors participants.

- **Actors involucrats**

- Parlament Europeu

El Parlament Europeu, també conegut comunament com Europarlament o Eurocambra, és l'única institució europea triada pels ciutadans europeus via sufragi directe. Les últimes eleccions europees es van dur a terme el maig de 2019, i es celebren un cop cada cinc anys. Tant el Parlament Europeu com el Consell de la Unió Europea exerceixen de forma cooperativa els poders legislatius de la Unió Europea, tot seguint les pautes decretades en els tractats.

La cambra està formada per un total de 705 diputats dividits per 7 grups. A més, aquests diputats també es divideixen en 26 comissions per a treballar en diferents activitats. Actualment la presidenta del Parlament Europeu és l'advocada i política maltesa Roberta Metsola.

- Consell de la Unió Europea

El Consell de la Unió europea, també conegut com simplement el Consell, és la institució europea on els ministres de cada país membre, en funció del tema que es tracta, representen els seus governs amb l'objectiu d'adoptar i coordinar la legislació i les polítiques de la Unió Europea.

Els membres del Consell, per tant, no són fixes, sinó que es reuneixen 10 grups diferents en funció del tema que es tracta, com ja pot ser assumptes exteriors, agricultura i pesca, assumptes econòmics i financers, etc.

La presidència, per tant, tampoc és fixa. Cada Estat membre tindrà la presidència durant un semestre per torns. Depenent de la temàtica, un ministre del país que tingui en aquell moment la presidència serà l'encarregat de presidir les reunions. Per exemple, durant el primer semestre del 2022 la presidència és per a França.

Un error molt comú en el qual no es pot caure és en el de confondre el Consell de la Unió Europea amb el Consell Europeu o el Consell d'Europa. El Consell Europeu es refereix a l'òrgan de la UE on es reuneixen els caps d'estat o de govern dels Estats membres, mentre que el Consell d'Europa és una institució aliena a la Unió.

- Comissió Europea

Mentre que el Consell i el Parlament Europeu compleixen les funcions legislatives de la Unió Europea, la Comissió Europea és l'òrgan executiu. Aquesta institució és l'encarregada de decidir les prioritats polítiques i estratègiques de la UE.

La seva presidenta actual és la metgessa i política alemanya Ursula von der Leyen, qui a més, és la primera dona en presidir aquesta institució. La presidència de la Comissió es decideix cada cinc anys quan el Consell Europeu presenta a un candidat davant del Parlament Europeu. El Parlament llavors realitzarà una votació i si el candidat rep un recolzament de la majoria absoluta serà escollit.

Les principals funcions de la Comissió Europea segons un redactat del Ministeri d'Hisenda del Govern d'Espanya són la representació internacional de la UE, l'execució de polítiques de la UE, l'execució del pressupost i la iniciativa legislativa. Aquesta última és, probablement, la funció més important i la que més ens interessa en aquest cas. La Comissió té la potestat d'elaborar propostes per a noves legislacions.

- **Procediment legislatiu ordinari europeu**

Segons l'article 289 TFUE "el procediment legislatiu ordinari consisteix a adoptar conjuntament el Parlament Europeu i el Consell, a proposta de la Comissió, d'un reglament, una directiva o una decisió".

Aquest procediment s'explica en els 15 apartats de l'article 294 TFUE, dividint el procés en: primera lectura, segona lectura, conciliació, tercera lectura i disposicions particulars.

- Primera lectura

En primera instància la Comissió presenta una proposta al Parlament Europeu i al Consell. El Parlament aprovarà la seva posició per a ser transmesa després al Consell. Si el Consell l'aprova, s'adoptarà l'acte administratiu segons la posició del Parlament. En cas de no ser aprovat pel Consell, s'adoptarà la seva posició en primera lectura per a ser transmesa al Parlament. Llavors el Consell informará al Parlament de les raons que els hagin portat a adoptar la seva posició en primera lectura.

Com a incís, és necessari aclarar que quan parlem de la posició del Parlament o del Consell, ens referim a un document legislatiu consolidat on la institució en qüestió analitza el text jurídic proposat i afegeix les seves esmenes. Una esmena és, segons el Diccionari panhispànic del espanyol jurídic (s.d.), una "proposta de modificació d'un text sotmès a debat i aprovació parlamentaris presentat per un diputat o grup parlamentari. Pot tenir per objecte un text legislatiu (esmena a un projecte o proposició de llei) o un text no legislatiu (per exemple, a una proposició no de llei)".

- Segona lectura

En un termini de tres mesos des de la transmissió de la posició del Consell al Parlament, es poden plantejar tres escenaris:

- a) Aprovar la posició del Consell en primera lectura o no prendre ninguna decisió.

L'acte administratiu en qüestió es considerarà adoptat en la formulació i posició corresponent al Consell.

- b) Refusar, per majoria dels membres, la posició del Consell en primera lectura.

L'acte administratiu es considerarà no adoptat.

- c) Proposar, per majoria dels membres, esmenes a la posició del Consell en primera lectura.

El text modificat es transmetrà al Consell i a la Comissió, que decidirà sobre les esmenes proposades.

En un termini de tres mesos des de la recepció de les esmenes del Parlament, el Consell, per majoria qualificada, pot:

- a) Aprovar totes les esmenes.

L'acte administratiu es considerarà adoptat.

- b) No aprovar totes les esmenes.

El President del Consell, d'acord amb el President del Parlament, convocaran el Comitè de Conciliació en un termini de sis setmanes.

Llavors el Consell s'haurà de pronunciar, per unanimitat, sobre les esmenes que hagin patit un dictamen negatiu de la Comissió.

- Conciliació

El Comitè de Conciliació estarà format pels membres del Consell, o per defecte els seus representants, i per un nombre igual de membres que representin al Parlament. Aquest Comitè tindrà l'objectiu d'arribar a un acord per majoria qualificada en un termini de sis setmanes a partir de la convocatòria dels membres del Consell, o dels seus representants, i per majoria dels membres que representen al Parlament sobre un text conjunt basat en les posicions d'ambdós institucions en segona lectura. La Comissió també participaria en les feines del Comitè amb l'objectiu d'apropar postures entre el Parlament i el

Consell. Si en el termini de sis setmanes esmentat ut supra el Comitè no aprova un text conjunt, aquest acte administratiu es consideraria no adoptat.

- Tercera lectura

En cas d'aprovar-se el text conjunt, el Parlament i el Consell tindran d'una a sis setmanes a partir de la seva aprovació per adoptar l'acte. El Parlament via majoria dels vots emesos i el Consell via majoria qualificada. Sinó, l'acte es considerarà no adoptat.

Els períodes de tres mesos i sis setmanes esmentats en aquest procediment són ampliables en un mes i dues setmanes, respectivament, per iniciativa del Parlament o del Consell

El procediment legislatiu ordinari també inclou unes disposicions particulars que parlen de que, en els casos previstos pels Tractats, quan un acte legislatiu se sotmeti al procediment legislatiu ordinari per iniciativa d'un grup d'estats membres, per recomanació del Banc Central Europeu o a instància del Tribunal de Justícia de la Unió Europea, no s'aplicaran les següents qüestions:

- a) Que la Comissió presenti una proposta al Parlament Europeu i al Consell.
- b) Que la Comissió informi de la seva posició al Parlament Europeu en la primera lectura de perquè han decidit adoptar la seva posició.
- c) Que el Consell es pronunciï per unanimitat sobre les esmenes que hagin estat objecte de dictamen negatiu per la Comissió.

Un cop acceptada la directiva, segons l'article 288 TFUE, aquesta "obligarà a l'Estat membre destinatari sobre el resultat que s'hagi d'aconseguir, i deixarà, tanmateix, a les autoritats nacionals l'elecció de la forma i dels mitjans".

3.2. Anàlisi de la nova Llei General de Comunicació Audiovisual i situació de l'audiovisual a l'Estat espanyol

La nova llei audiovisual ha estat en constant canvi degut a les negociacions entre els grups polítics. Tot i que hi ha punts que segueixen igual que l'avantprojecte presentat el novembre de 2020, molt a canviat fins arribar a l'actual Llei aprovada al Congrés dels Diputats i que ja només queda que sigui tramitada pel Senat.

La transposició de les directives al cap i a la fi és feina dels estats membres. Aquestes directives marquen un camí a seguir acompanyat d'uns límits que els països han de complir, però dins d'aquest marc és decisió dels estats anar més enllà de la directiva o no.

“La nova llei actualitza el sector audiovisual a partir de la transposició de la directiva (...) D'aquesta manera inclou les plataformes en línia i serveis com YouTube però, més enllà, s'han seguit les mateixes tendències que ja es tenien en l'anterior normativa. Espanya és un país que ha optat per una transposició més lliberal de la directiva, mentre que altres països del centre i el nord d'Europa han optat per polítiques més intervencionistes. Ja des de la Llei 7/2010¹, la normativa encara vigent en qüestions d'audiovisual a Espanya apostava pel sector privat” (Fortuny, 2022). L'actual responsable de desenvolupament estratègic a la CCMA va donar un altre exemple de com, tot i que les directives atorguen unes directrius als Estats membres, aquestes directrius són uns mínims que després els països poden afegir al seu ordenament com vegin adient.

El projecte de llei ha incorporat poques novetats significants en relació a l'anterior de l'any 2010. Carles Llorens es mostra crític repassant la nova Llei General de Comunicació Audiovisual. Des de la seva perspectiva la gran majoria dels títols de la llei segueixen pràcticament igual que amb l'anterior. Això sí, veu canvis en “en el registre de prestadors, en el qual ara plataformes d'intercanvi de vídeo i plataformes en línia han d'estar (...) Una altra novetat és que el finançament del servei públic i la prestació de servei públic, tot i que més que una novetat és una suma, perquè això ja es trobava anteriorment en una

¹ El text complet de la Llei 7/2010 General de la Comunicació Audiovisual pot trobar-se a <https://www.boe.es/buscar/pdf/2010/BOE-A-2010-5292-consolidado.pdf>

altra llei (...) Després també s'inclouen coses que ja sabem com la promoció de l'obra europea, les quotes, etc". Al final valora la nova llei audiovisual com una normativa amb poques novetats més enllà de la transposició de la Directiva 2018/1808.

Carmina Crusafon (2022) també considera la nova llei audiovisual un transposició de mínims. "Altres països com França han decidit pujar la quota de contingut europeu fins a un 40% (...) És una normativa que, òbviament, compleix la llei i la transposició de la directiva, però no s'ha decidit provar res més".

Igualment, la Carmina (2022) es mostra bastant escèptica sobre les quotes com a solució de les desigualtats de l'audiovisual i llença un debat a l'aire: "no seria més interessant que aquest catàleg tingués certa preeminència respecte d'altres quan obres la plataforma?". La seva pregunta és completament lògica. De què serveix posar contingut en català a les plataformes en línia si aquest és complicat de trobar? També es podria donar el mateix exemple amb la televisió tradicional. Està bé que s'obligui a complir una certa quota de contingut nacional a les televisions, però si aquest contingut omple espais amb poca audiència mentre el *prime time* se l'emporta contingut estranger, quin sentit té la quota?

L'article 114.4 del Projecte de Llei General de Comunicació Audiovisual té quelcom a dir sobre l'aparició de l'obra audiovisual europea en les plataformes en línia. L'article recalca la necessitat de què "els prestadors del servei de comunicació audiovisual televisiu a petició garantiran la prominència d'aquestes obres europees als seus catàlegs". Aquí entra en joc el paper de les autoritats reguladores com la CNMC i la seva capacitat de reclamar que aquesta prominència sigui aplicada i multar en cas d'incompliment.

En relació a les quotes lingüístiques, Jordi Fortuny (2022) qualifica el pacte aconseguit entre el Govern espanyol i el català de ridícul perquè "s'ha arribat a una quota petita. Pretendre distribuir les obligacions de catàleg entre les diferents llengües a nivell proporcional de parlants és una aberració (...) La política lingüística lògica en aquest àmbit és d'igualtat, no de quotes". Fortuny (2022) anomena a la nova llei audiovisual com un "gol del Govern espanyol al

català”. Tot i que la llei hagi rebut les seves millores fruit de les esmenes, segueix sent una llei de mínims si parlem de protecció de la diversitat cultural i lingüística.

Una de les grans crítiques de la Carmina Crusafon (2022) ha estat “la centralització de la indústria a Madrid”. Si la indústria està centralitzada, la mirada de l’audiovisual també ho estarà. Això implica que les realitats de la indústria provinents d’altres llocs no quedin reflectides en la normativa.

El pla España 2025, en el qual està inclòs la nova Llei General de Comunicació Audiovisual, té l’objectiu de crear un *hub* audiovisual, que Espanya sigui el *hub* audiovisual del sud d’Europa. Els *hub* són infraestructures que busquen agrupar les empreses sota un mateix territori. Això, segurament, no faria més que augmentar aquesta problemàtica.

El paper fonamental de les autoritats reguladores arran de la Directiva 2018/1808 era una de les grans novetats que va destacar la Carmina Crusafon anteriorment. L’autoritat reguladora de l’audiovisual a l’Estat espanyol és la CNMC (Comissió Nacional dels Mercats i la Competència). Tot i l’existència del CAC (Consell Audiovisual de Catalunya), la CNMC té un gran nombre de competències reguladores gràcies a la nova llei de l’audiovisual. Aquest factor és una altra forma de veure la centralització de la comunicació audiovisual a Espanya. Fortuny (2022) afegeix que “el més lògic seria que l’autoritat reguladora autonòmica fos la que regulés el contingut audiovisual de la seva comunitat autònoma, perquè serà la que coneixerà millor el mercat, els interessos i les audiències del seu territori (...) Això no implica que no puguin fer un bon paper, però no els considero l’autoritat reguladora adient. Els reguladors autonòmics haurien d’haver gaudit de més potestats reguladores”.

Jordi Fortuny (2022) considera que la nova llei de l’audiovisual afavoreix a les grans empreses com “el duopoli Mediaset - Atresmedia i els serveis de telecomunicacions com Telefónica”. La futura llei és una normativa que des dels inicis ha rebut moltes pressions des de molts sectors relacionats amb la comunicació audiovisual. Molts polítics ho han comentat en nombroses ocasions, i en Jordi creu que la capacitat d’influència d’aquests grups s’ha acabat notant. Aquesta tendència no és més que una conseqüència de com la

directiva pretenia equilibrar les operadores clàssiques i modernes a partir de reduir les obligacions de les primeres i incrementar les de les segones.

La realitat és que la nova llei no ha afavorit precisament als productors independents i als serveis autonòmics. Aquesta tendència tampoc és del tot una novetat, la Llei 7/2010 ja seguia aquests paràmetres d'afavoriment.

Si parlem de serveis autonòmics com TV3 i la CCMA, la nova llei de l'audiovisual ha afectat en gran mesura el seu desenvolupament. La Llei reserva un 25% de l'espai radioelèctric a RTVE, el que implica que les altres televisions s'han de repartir l'altre 75% restant de l'espai. Fortuny (2022) considera que aquest privilegi de la televisió nacional és “una gran situació de desigualtat per a totes les televisions autonòmiques (...) no seria just que aquestes televisions tinguessin reservat un mateix percentatge d'espai? Al cap i a la fi els mateixos contribuents que paguen la televisió nacional també estan pagant la televisió autonòmica”.

La reserva d'espai radioelèctric per a RTVE està regulat a l'article 67.3 del projecte de Llei General de Comunicació Audiovisual, el qual diu que “de conformitat amb el Pla Tècnic Nacional corresponent, es reservarà o s'adjudicarà a la Corporació de Ràdio i Televisió Espanyola un màxim del vint-i-cinc per cent de l'espai radioelèctric disponible per al servei de televisió a l'àmbit estatal, i un màxim del trenta-cinc per cent de l'espai radioelèctric disponible per al servei de radiodifusió”. L'article ens descobreix que no només té reservat un 25% de l'espai televisiu, sinó que també un 35% de l'espai radiofònic.

Com ja és sabut la TDT ocupa un espai d'emissió que, quan a més qualitat d'emissió, més espai s'ocupa. Aquest problema s'agreuja a partir de l'1 de gener de l'any vinent quan sigui obligatòria l'emissió en alta definició per TDT². Per exemple, a dia d'avui, TV3 no té prou espai radioelèctric per emetre tots els seus canals en HD, mentre que a RTVE ja se li ha assegurat aquest espai que necessita. A més, “la telefonia mòbil cada cop ocuparà més espai radioelèctric a mesura que es desenvolupi el 5G. Aquest espai pot anar directament en

² La notícia completa pots trobar-la a <https://www.adslzone.net/noticias/streaming-tv/fin-canales-sd-tdt-2022-2023/>

detriment de la TDT, que a dia d'avui emet per unes bandes òptimes tant per la pròpia TDT com pel 5G" (Fortuny, 2022).

El debat de les productores independents en la nova llei de l'audiovisual ha estat un altre dels grans debats provinents de la tramitació de la normativa, tot i que hagi estat gran part del temps en un segon pla enfront de la política lingüística. No ha estat fins les darreres setmanes abans de portar la llei al Congrés dels Diputats que els grups polítics no han començat a discutir sobre com estan legislades les productores independents, tot i que aquestes han estat persistents en les seves queixes des dels períodes d'audiència pública de l'avantprojecte.

Carles Llorens està d'acord en què s'ha discutit molt poc sobre altres temes més enllà de les llengües cooficials, com per exemple la concentració de les audiències, les sancions... Temes que al final no s'han canviat pràcticament res i que no han tingut gaire camp de discussió.

Tornant a les productores independents, una última esmena del PSOE ha canviat "lleugerament" la seva definició. L'article 110.1 del Projecte de Llei General de Comunicació Audiovisual considera productor independent a "la persona física o jurídica que no està vinculada de forma estable en una estratègia empresarial comuna amb un prestador del servei de comunicació audiovisual obligat a complir amb allò establert als articles 115 a 117 i que assumeix la iniciativa, la coordinació i el risc econòmic de la producció de programes o continguts audiovisuals, per iniciativa pròpia o per encàrrec, i a canvi d'una contraprestació els posa a disposició del prestador esmentat del servei de comunicació audiovisual" (Les obligacions dels articles 115, 116 i 117 fan referència al finançament anticipat de l'obra audiovisual europea).

El canvi substancial està en una simple paraula, aquell esmentat (en castellà "dicho") que abans era "un". Això obre la porta a que les productores de televisions i plataformes en línia puguin considerar-se productores independents si produeixen per altres canals d'emissió.

Als problemes de la nova llei de l'audiovisual cal sumari el fet de que molts cops les productores independents neixen arran la creació d'un projecte però

un cop aquest projecte s'acaba la productora mort amb ell. Normalment les pel·lícules nacionals que triomfen són aquelles que porten darrere el segell Mediaset o Atresmedia. Això és degut a la gran promoció que realitzen aquests grans grups audiovisuals en les seves cadenes.

Igual que hem fet amb el procediment legislatiu ordinari europeu per aprovar una directiva, a continuació parlarem del procediment legislatiu ordinari espanyol per aprovar un projecte de llei.

- **Procediment legislatiu ordinari espanyol**

La nova Llei General de Comunicació Audiovisual que actualment es troba en tramitació va iniciar-se com un projecte de llei. Això vol dir que la iniciativa legislativa la ha tingut el Govern d'Espanya. No s'ha de confondre amb la proposició de llei, que és quan la iniciativa la té el Congrés de Diputats. L'article 88 de la Constitució Espanyola parla de la iniciativa governamental, explicant que "els projectes de llei seran aprovats al Consell de Ministres, que els sotmetrà al Congrés, acompanyats d'una exposició de motius i dels antecedents necessaris per pronunciar-s'hi".

El procés legislatiu ordinari consta principalment de tres fases: la fase d'iniciativa, la fase constitutiva i la fase de formalització. En el procés participen el Govern d'Espanya, el Congrés de Diputats i el Senat. A continuació aprofundirem en aquest procés.

- Iniciativa legislativa

La iniciativa legislativa pot ser iniciada pel Govern d'Espanya (iniciativa governamental/projecte de llei), pel Congrés dels Diputats o el Senat (iniciativa parlamentària/proposició de llei), per les Comunitats Autònomes (iniciativa autonòmica) i per 500.000 electors (iniciativa popular).

En el cas pertinent parlarem de la iniciativa governamental, que és la que va iniciar el procés de la nova Llei General de Comunicació Audiovisual.

- Fase constitutiva

La fase constitutiva passa per l'aprovació del projecte de llei a les dues cambres de les Corts Generals espanyoles: el Congrés dels Diputats i el Senat. Per tant, abans de formalitzar la llei s'haurà de tramitar en aquestes dues instàncies.

Primerament el projecte de llei serà presentat davant la Mesa del Congrés dels Diputats³. Aquest òrgan declararà l'admissió o inadmissió del tràmit. En cas d'admissió es publicarà al Butlletí Oficial del Congrés dels Diputats, s'habilitarà el termini de 15 dies per a que els grups parlamentaris presentin esmenes i s'enviarà el tràmit a la comissió legislativa corresponent. La comissió sel·leccionada per parlar sobre la Llei General de Comunicació Audiovisual va ser la Comissió d'Afers Econòmics i Transformació Digital.

Hi ha dos tipus d'esmenes: les esmenes articulades i les esmenes a la totalitat. Les esmenes articulades poder ser presentades per diputats o grups parlamentaris i consisteixen en l'addició, modificació o supressió d'un o diversos articles del projecte de llei. Per altra banda, les esmenes a la totalitat només poden ser presentades pels grups parlamentaris i consisteixen en la proposició d'un text alternatiu o bé postulant la devolució del projecte al Govern espanyol.

Un cop finalitzada la fase d'esmenes, la comissió corresponent nomenarà una ponència formada per un petit grup de diputats, els quals redactaran un informe a partir del text inicial i les esmenes presentades.

La ponència encarregada de redactar l'Informe sobre el Projecte de Llei General de Comunicació Audiovisual⁴ va ser integrada pels diputats Tamara Raya Rodríguez (PSOE), Pedro Casares Hontañón (PSOE), Marc Lamuà Estañol (PSC), Juan Luis Pedreño Molina (PP), Macarena Montesinos de Miguel (PP), Victor Sánchez del Real (VOX), José María Figaredo Álvarez-Sala (VOX), Sofía Fernández Castañón (UP), Joan Mena Arca, Joan Margall i

³ La Mesa del Congrés dels Diputats és "l'òrgan rector i de representació col·legiada de la Cambra. Està integrada pel President del Congrés, que la presideix, quatre Vicepresidents i quatre Secretaris" (Congreso de los Diputados, s.d.). L'actual presidenta de la Mesa és Meritxell Batet.

⁴ Pots llegir l'Informe sobre el Projecte de Llei General de Comunicació Audiovisual complet pot trobar-se a https://www.congreso.es/backoffice_doc/prensa/notas_prensa/90318_1652962217304.pdf

Sastre (ERC), Pilar Calvo i Gómez (Junts), Guillermo Díaz Gómez (CS), Joseba Agirretxea Urresti (PNB), Mertxe Aizpurua Arzallus (EH Bildu) i Sergio Sayas López (UPN). Com podem comprovar, els membres de la comissió s'ajusten bastant a les representacions dels grups parlamentaris al Congrés.

La ponència bàsicament són reunions on es discuteixen els articles i s'arriben a acords polítics a porta tancada. Posteriorment la comissió debatrà els articles i es votaran les esmenes. En aquesta part del procés també es poden incloure noves esmenes abans de concloure amb l'adopció d'un dictamen.

L'aprovació del text per part del Congrés dels Diputats s'haurà de realitzar en una sessió plenària. Abans de la sessió els grups parlamentaris hauran de comunicar les esmenes no acceptades en comissió que volen defensar en el Ple. Finalment s'haurà de votar a favor o en contra del dictamen de la comissió, el text alternatiu proposat en una esmena de totalitat (en cas que hi hagi) o, en cas de donar-se aquest darrer supòsit, també es podria proposar un text mixt entre ambdós. El text haurà de ser aprovat per majoria simple i serà remès al Senat.

L'aprovació del text per part del Senat és normalment la que major temps comporta degut a les disputes polítiques entre els grups parlamentaris. Un cop la tramitació arriba al Senat, aquesta segueix els mateixos passos que en el Congrés però amb una limitació de dos mesos per a resoldre. Per aquest motiu, la tramitació al Senat acostuma a ser més aviat ràpida.

El Senat pot realitzar tres moviments un cop hagi realitzat el mateix procediment que anteriorment ha fet el Congrés: aprovar el mateix text remès del Congrés, introduir esmenes al text a partir d'una votació que ha de ser resolta per majoria simple o vetar el text a partir d'una votació que implica la majoria absoluta.

El vet suposa "un refús total del text, que substitueix en aquesta cambra a les esmenes a la totalitat" (Aparicio & Barceló, 2016). Mentre en el primer cas el text està llest per ser formalitzat, en els altres dos supòsits el text tornarà al Congrés dels Diputats, que hauran de decidir sobre les esmenes proposades pel Senat a partir d'una votació de majoria simple. En cas de donar-se el vet, es

votarà el text inicial remés al Senat i, en cas de que es voti a favor per majoria absoluta, el vet serà tret. Si no s'aconseguís aquesta majoria i passats dos mesos, el Congrés té la capacitat de treure el vet votant el text per majoria simple.

- Fase de formalització

Un cop la llei estigui completament aprovada haurà de ser sancionada, promulgada i publicada. Els dos primers requisits són realitzats pel Rei d'Espanya, i es consideren “constitucionalment necessaris perquè la llei tingui plena validesa i eficàcia obligatòria” (Aparicio & Barceló, 2016). Aquests passos són purament formals, perquè el Rei té l'obligació ineludible de realitzar-los. La sanció és un acte degut sotmès a ratificació⁵ que a la pràctica es realitza en el mateix moment de la promulgació. És la proclamació per part del monarca de que les lleis han estat aprovades per les Corts Generals i que aquestes compleixen els paràmetres constitucionals.

Finalment la llei serà publicada, el que significa que serà inclosa en el cas de la Llei General de Comunicació Audiovisual en el Butlletí Oficial de l'Estat (BOE). Això sí, un cop publicada la llei hi haurà un període anomenat *vacatio legis*, que és el termini que es dona fins que la llei entra en vigor. Aquest termini per defecte és de 20 dies.

⁵ La ratificació és la “contrafirma els actes del rei en la seva condició de cap de l'Estat que efectua el president del Govern o els ministres competents, per mitjà de la qual es dona validesa i se n'assumeix la responsabilitat”. (Diccionari panhispànic del espanyol jurídic, s.d., definició 1)

3.3. Procés d'aprovació de la nova Llei General de Comunicació Audiovisual

El present apartat pretén recórrer el procés d'aprovació de la nova Llei General de Comunicació Audiovisual, realitzant un repàs de totes les polèmiques i problemàtiques que han envoltat el procés d'aprovació i, per tant, la transposició de la Directiva 2018/1808 a l'Estat Espanyol.

La nova Llei General de Comunicació Audiovisual va néixer arran l'aprovació del Parlament Europeu de la nova Directiva de regulació de l'audiovisual. La directiva va ser presentada el novembre de 2018, però l'Avantprojecte de la Llei General de Comunicació Audiovisual no va iniciar-se fins tot just passats dos anys, el 6 de novembre de 2020. Perquè ens fem una idea, va fixar-se com a data límit de la transposició de la directiva el 19 de setembre de 2020, quan Espanya encara ni s'havia començat a plantejar la nova Llei.

En aquell moment la gran novetat que es presentava per a l'avantprojecte era la inclusió de les plataformes audiovisuals. Laura Caballero (2020), graduada en Dret i doctora en Ciències de la Comunicació, ja advertia en un article escrit a finals de l'any 2020 que l'avantprojecte tenia un règim sancionador que “podia qualificar-se d'excessiu”. A més, considerava que “la redacció és ambigua a propòsit i denota una ànsia de control de l'audiovisual que té tints molt preocupants. En línia amb el que passa en altres sectors normatius, subjau un desig de traspasar competències que fins ara requeien en el poder judicial, garant dels drets fonamentals, a organismes que depenen de l'Executiu. En aquest cas, la CNMC veu ampliada la potestat sancionadora”.

Tot just va sortir l'avantprojecte alguns mitjans de comunicació van aventurar-se a parlar sobre la “taxa Netflix”, sobre el finançament de les plataformes en línia a continguts a continguts locals, tot i que les plataformes en línia preferien no parlar encara de res perquè a la llei encara li quedava un llarg camí per ser acceptada.

Just el 6 de novembre de 2020 es va llançar una primera audiència pública⁶ que duraria fins el 3 de desembre del mateix any. L'objectiu d'aquestes audiències és "és demanar l'opinió dels ciutadans titulars de dret i interessos legítims afectats per un projecte normatiu ja redactat, però en fase d'elaboració, directament o mitjançant organitzacions o associacions que els representen, així com les aportacions addicionals puguin fer altres persones o entitats" (Ministeri de Política Territorial, s.d.). Mig any després, el 29 de juny de 2021, es va presentar una nova audiència pública⁷ que s'allargaria fins el 12 de juliol.

Cal destacar que el 23 de novembre de 2020 la Comissió Europea va avisar per primer cop a 23 Estats membres⁸, entre els que està inclòs Espanya, per no haver transposat la Directiva 2018/1808.

Arribats a l'inici del nou curs polític espanyol, el Govern estatal tenia cada cop més pressa per agilitzar l'aprovació de la nova llei audiovisual. Els jocs polítics no just estaven començant. Cada partit polític pressionava per la part que li pertocava per aconseguir els canvis que buscaven amb la llei. La moneda de canvi de tot plegat en aquell precís instant eren els pressupostos de l'Estat. Partits com ERC i PNV ho sabien i no anaven a perdre aquella moneda sense negociacions, sobretot el partit català, el qual es considerava un ajut necessari per l'aprovació dels pressupostos.

Paral·lelament, tant Junts per Catalunya com Esquerra Republicana començaven a plantejar a finals de setembre de 2021 una nova llei audiovisual catalana. Ambdós partits van començar a plantejar iniciatives separatament però amb un mateix punt en comú, la protecció del català a l'audiovisual.

El debat de la defensa de les llengües cooficials en la nova llei audiovisual va començar a agafar una major importància degut a que, molt probablement, seria la qüestió que facilitaria, o no, els pressupostos de l'Estat. Per altra

⁶ L'anunci de la primera audiència pública a l'Avantprojecte de Llei General de Comunicació Audiovisual pots trobar-lo a https://portal.mineco.gob.es/ca-es/comunicacion/Pagines/201106_np_audiovisuales.pdf.aspx

⁷ L'anunci de la segona audiència pública a l'Avantprojecte de Llei General de Comunicació Audiovisual pots trobar-lo a https://portal.mineco.gob.es/ca-es/comunicacion/Pagines/210629_np_Audiencia.aspx

⁸ El comunicat de premsa de la Comissió Europea avisant als 23 Estats membres que no han transposat la Directiva 2018/1808 pots trobar-lo a https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/es/ip_20_2165

banda, les demés qüestions polèmiques de la Llei com el tracte a les productores independents van acomodar-se en un segon pla mediàtic.

Mentrestant, la Comissió Europea seguia pressionant als Estats membres que encara no havien transposat la directiva. La Comissió va començar accions legals⁹ contra un total de 19 països, entre els quals es trobava Espanya, per la no transposició de la normativa.

Durant els mesos d'octubre i novembre la nova Llei audiovisual es va quedar totalment estancada entre el tira i afluxa del Govern espanyol amb ERC. El Govern volia els pressupostos mentre que ERC demanava una quota per a les llengües cooficials a les plataformes en línia com Netflix, HBO i Disney +. Inclús ERC va amenaçar amb presentar una esmena a la totalitat dels Pressupostos Generals de l'Estat si el Govern no responia a protegir el català en la futura Llei audiovisual.

El 30 de novembre el Govern espanyol va aprovar el Projecte de Llei General de Comunicació Audiovisual. En el text va incloure's que hi hauria una quota del 6% del contingut del catàleg de les plataformes en llengües cooficials de l'Estat com el català, l'euskera o el gallec.

El Govern va transmetre la seva posició a favor del pluralisme lingüístic en un comunicat en el qual anunciava l'aprovació del projecte.

“Amb la finalitat de fomentar la diversitat lingüística i les llengües cooficials als serveis de comunicació audiovisual televisius, el text preveu la possibilitat d'establir programes d'ajuts al subtitulat o doblatge de les obres audiovisuals en aquestes llengües” (Ministeri d'Assumptes Econòmics i Transformació Digital, 2021).

La polèmica, malgrat tot, no va acabar aquí. ERC va adonar-se'n que la quota del 6% que havien aconseguit només lligava a les plataformes nacionals, deixant fora d'aquest acord a les plataformes internacionals com Netflix, HBO o Prime Video.

⁹ El comunicat de premsa de la Comissió Europea en el qual avisa sobre la intensificació de les accions legals contra els països que no hagin transposat la directiva pot trobar-se a https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/es/ip_21_4612

A principis de desembre ERC va avisar que no facilitaria els pressupostos en primera votació si no s'arribava a un acord definitiu sobre el català a la llei audiovisual. Finalment, el 15 de desembre, el Govern i Esquerra Republicana van aconseguir arribar a l'acord desitjat.

El pacte incloïa:

- a) Un 15% del 70% de la producció total que exigeix l'Estat a totes les plataformes hauria de destinar-se a les llengües cooficials. Això implica un mínim de 15 milions d'euros anuals.
- b) Fons de doblatge i subtitulat que les plataformes haurien d'incorporar.
- c) El CAC com a responsable de resoldre conflictes sobre el doblatge amb les plataformes.
- d) El 6% del "catàleg mundial" seria en català i en la resta de llengües cooficials. És a dir, totes les plataformes hauran de complir aquesta quota.
- e) La televisió lineal pública hauria de produir un mínim del 15% en llengües cooficials.
- f) Inclusió de llenguatge de signes català.

Un cop semblava que la polèmica per les llengües cooficials ja havia acabat, va començar a parlar-se d'una de les altres polèmiques nascudes a partir de la nova llei audiovisual, el tractament a les productores independents i la igualtat de gènere en el sector audiovisual.

El sector audiovisual independent va llançar el crit al cel al veure que no es va fer cas de les seves al·legacions durant els dos processos de audiències públiques que va haver durant el període d'avantprojecte de la nova llei. Antonio Mansilla, president de la Federació de Productors Audiovisuais Independents (PIAF), va assenyalar en els mitjans de comunicació que "ha faltat diàleg. No sabem gaire bé qui han estat els interlocutors per fer l'esborrany de la llei. Queda el tràmit parlamentari al febrer i intentem

convèncer que canviï, perquè aquesta llei a llarg termini pot suposar la desaparició d'una part del sector audiovisual al nostre país" (Zurro, 2022).

En el mateix article de Javier Zurro (2022) per a *El Español*, la Plataforma Audiovisual de Productores Independents (PAP) explica que el problema del text presentat radica en que es confon "entre les productores realment independents i les que la llei permet passar per tals quan clarament són eines de grans plataformes i cadenes de TV, que depenen completament del que aquestes decideixin i que formen part amb més o menys claredat de grans grups empresarials internacionals".

Per altra banda, també va haver-hi queixes de que en el sector audiovisual no hi haguessin quotes per a la igualtat. "L'any passat només un 12,8% del total de les pel·lícules espanyoles estrenades a Espanya estaven dirigides per una dona" (Blanes, 2022). Aquesta desigualtat es manté en tots els altres camps, amb molta menys aparició de dones que d'homes entre guionistes i directors.

Durant els mesos de febrer i març la llei audiovisual va tornar a un segon pla mediàtic, sense que es parlés d'ella pràcticament més enllà d'articles d'opinió i anàlisi del text proposat fins en aquell moment. Des de principis de febrer es van anar prorrogant els terminis setmanals d'esmenes, discutint entre els grups parlamentaris en comissió com aconseguir fer un llei que convenci a tots. A principis d'abril tots aquests terminis de pròrroga van arribar a la seva fi quan el Govern espanyol va portar a la Mesa del Congrés una petició per tramitar com a procediment d'urgència la llei audiovisual.

Entre tots els grups parlamentaris van presentar-se un total de 961 esmenes al projecte de llei¹⁰. El PNV va presentar un total de 58 esmenes entre les que defensava l'autogovern basc i la pluralitat cultural i lingüística. Per altra banda, Junts va registrar 80 esmenes, amb l'ajut de Plataforma per la Llengua i Òmnium Cultural, per la protecció del català. El PDECat tampoc va quedar-se curt, presentant un total de 147 esmenes, la majoria dedicades a la protecció de les llengües cooficials i la defensa de les competències autonòmiques. El

¹⁰ El document amb totes les esmenes proposades pels grups polítics pots trobar-lo a https://www.congreso.es/public_oficiales/L14/CONG/BOCG/A/BOCG-14-A-77-4.PDF

dimecres 13 d'abril va finalitzar el termini perquè els grups parlamentaris presentessin esmenes al Govern.

El 19 de maig de 2022, a pocs dies de d'entregar el present treball, la Comissió Europea va anunciar que portaria a cinc estats membres de la Unió Europea al Tribunal de Justícia de la UE per la no transposició de la Directiva (UE) 2018/1808 sobre serveis de comunicació audiovisual. A més de Txèquia, Irlanda, Romania i Eslovàquia, el cinquè país en no complir en la transposició de la directiva va ser Espanya.

Degut a l'incompliment d'aquests estats, la Comissió va realitzar el següent comunicat:

“Els Estats membres havien de transposar la Directiva i comunicar les mesures nacionals de transposició a la Comissió com a molt tard el 19 de setembre de 2020. Davant la manca d'adopció de les normes nacionals pertinents, la Comissió va enviar cartes d'emplaçament¹¹ a 23 Estats membres al novembre de 2020, seguides de nou dictàmens motivats al setembre i dos al novembre del 2021. Fins ara, els Estats membres esmentats anteriorment no han transposat ni comunicat plenament les mesures d'aplicació de la Directiva de serveis de comunicació audiovisual. Per aquest motiu, avui la Comissió ha decidit remetre aquests casos al Tribunal de Justícia de la Unió Europea” (Comissió Europea, maig de 2022).

La Comissió es recolzava en l'article 258 TFUE per recórrer davant el Tribunal de Justícia de la UE, el qual diu que “si la Comissió estima que un Estat membre ha incomplert una de les obligacions que li incompleixen en virtut dels Tractats, ha d'emetre un dictamen motivat respecte d'això, després d'haver ofert a aquest Estat la possibilitat de presentar les observacions. Si l'Estat de què es tracti no s'atengui aquest dictamen en el termini determinat per la Comissió, pot recórrer al Tribunal de Justícia de la Unió Europea”. La Comissió va, en primera instància, comunicar les mesures de la Directiva i la data límit per a ser transposades en els Estats membres. Posteriorment, va enviar cartes

¹¹ Una carta d'emplaçament és un “requeriment que presenta la Comissió a un Estat membre per incompliment d'una obligació establerta pels tractats o el dret derivat, donant-li un termini perquè presenti les observacions”. (Diccionari panhispànic del espanyol jurídic, s.d., definició 1)

d'emplaçament i dictàmens motivats. Els cinc estats membres, entre els que es troba Espanya, encara no han transmès les seves mesures, per lo que la Comissió podia actuar de ple dret per recórrer al TJUE.

Però, a més, la Comissió va preveure demanar davant els tribunals que es sancionin financerament a aquests països recolzant-se en l'article 260.3 TFUE, el qual permet que la Comissió "presenti un recurs davant del Tribunal de Justícia de la Unió Europea en virtut de l'article 258 perquè considera que l'Estat membre afectat ha incomplert l'obligació d'informar sobre les mesures de transposició d'una directiva adoptada d'acord amb un procediment legislatiu, podrà, si ho considera oportú, indicar l'import de la suma a tant alçat o de la multa coercitiva que hagi de ser pagada per aquest Estat i que consideri adaptat a les circumstàncies". En cas de que el Tribunal de Justícia de la UE es decantés a favor de la Comissió i decidís sancionar als Estats membres afectats, "podrà imposar a l'Estat membre afectat el pagament d'una suma a tant alçat o d'una multa coercitiva dins el límit de l'import indicat per la Comissió".

El mateix 19 de maig la Comissió d'Afers Econòmics i Transformació Digital del Congrés dels Diputats va aprovar en comissió la nova Llei de l'Audiovisual. Els vots del PSOE, Unides Podem, Esquerra i PNB van superar els vots en contra de PP, Vox i Junts per Catalunya. Per altra banda, Ciutadans i EH Bildu van decidir abstenir-se.

Un text que ha rebut pràcticament mil esmenes, centrades sobretot en qüestions de les quotes lingüístiques de les llengües cooficials així com la situació de les productores independents audiovisuals. Just en aquesta reunió de la Comissió d'Afers Econòmics i Transformació Digital es van aprovar, entre de moltes altres, esmenes sobre la propietat intel·lectual presentades per Ciutadans i PP. Per altra banda, sorprenentment el Govern espanyol va vetar just abans d'aquesta reunió dues esmenes presentades per ERC i Junts sobre el finançament de les televisions autonòmiques, una mesura que permetria a TV3 deduir l'IVA. El Govern espanyol ha argumentat el veto per raons pressupostàries, recolzant-se en l'article 134.6 de la Constitució Espanyola el qual assegura que "tota proposició o esmena que suposi augment dels crèdits

o disminució dels ingressos pressupostaris requerirà la conformitat del Govern per tramitar-los”.

Les sensacions després de l'aprovació en comissió de la nova llei van ser ben contràries entre partits. Joan Margall, diputat per ERC al Congrés espanyol, li va semblar “un avenç molt important. Per llei, hi haurà d’haver producció audiovisual en català. Per llei, es destina un fons econòmic al doblatge en català” (Vilaweb, 2022). La posició de Junts, partit que ha votat en contra de l'aprovació de la nova llei, va estar ben diferent. Pilar Calvo, diputada de Junts al Congrés espanyol, va considerar la nova normativa un text que no s’adequa als valors de la Directiva 2018/1808, la qual busca protegir la diversitat tant cultural com lingüística.

El dijous 26 de maig va aconseguir-se aprovar la llei al Congrés dels Diputats. La nova llei de l'audiovisual va quedar aprovada gràcies als 130 vots a favor del PSOE i el PNB, els 83 vots en contra d'ERC, Junts, PDECat, la CUP, EH Bildu, BNG, Compromís, VOX i Navarra Suma i les 131 abstencions del PP, Ciutadans i Podem.

L'aprovació de la llei pel Congrés va estar en dubte fins el darrer moment. Això és degut a que el PSOE va refusar l'esmena d'ERC, EH Bildu i Podem sobre les productores independents. Esquerra Republicana va decidir plantar-se i anunciar el mateix dia de la votació que passarien de votar a favor a votar en contra. Per altra banda, la resta de partits catalans com Junts, PDECat i la CUP, a l'igual que Compromís i BNG, van posicionar-se en contra de la nova normativa degut al tractament que reben les llengües cooficials com el català o el gallec en ella. En aquell precís instant l'aprovació de la llei es posava en dubte, però el PP finalment va decidir abstenir-se, aconseguint que sortís endavant per majoria simple. Un altre fet sorprenent que va donar-se en aquesta votació va ser la decisió de Podem d'abstenir-se. Fins a la data, el govern de coalició havia estat unit en totes les iniciatives governamentals de llei.

Un cop aprovada la llei en el Congrés dels Diputats el tràmit segueix el seu camí cap al Senat. En les pròximes setmanes posteriors a l'entrega d'aquest

projecte de reportatge el text serà discutit en el Senat per a la seva definitiva publicació.

4. Reportatge

4.1. Públic objectiu

Tot i ser un reportatge que tracta una temàtica jurídica, un dels grans objectius a aconseguir és aproximar i provocar interès a l'audiència sobre les qüestions jurídiques per se. Per aquest motiu considero que el reportatge hauria d'estar enfocat a un públic general el qual s'interessa per l'actualitat política, econòmica i jurídica d'Espanya i Europa. El reportatge el considero adequat per qualsevol públic, sobretot d'aquell que es pot considerar en una edat de +16/18 anys, perquè tot i tractar qüestions jurídiques en profunditat i com a nucli de la peça, es vol presentar la informació d'una forma atractiva i allunyada dels estereotips que es tenen sobre els conceptes jurídics. Això sí, el reportatge plantejat és un reportatge en català, motiu pel qual la peça estaria dedicada a persones catalanoparlants.

4.2. Costos de realització i pressupost

Un dels principals objectius d'aquest projecte de reportatge és idear una peça periodística que sigui rendible econòmicament. Això implica quantificar els costos de realització i el pressupost que s'haurà d'invertir en la seva realització i la tarifa de venda del reportatge.

Per a avaluar els costos de realització i el pressupost necessari per a la realització del reportatge caldrà repassar totes les despeses materials necessàries per a la producció de la peça periodística. En aquest apartat es poden incloure les despeses de desplaçaments, el lloguer de material, la compra d'informació, etc. Però no tant sols s'ha de valorar el cost material, sinó també el cost intangible, és a dir, el temps que s'ha dedicat per a la realització del reportatge.

Concepte	Explicació	Cost
Desplaçament s	Viatges amb transport públic i amb cotxe per a la realització de les entrevistes.	40€
Comunicació	Costos de la comunicació amb els entrevistats. La majoria de contactes s'han realitzat per correu electrònic o mitjançant WhatsApp, però també hi ha hagut algunes trucades que cal valorar en el cost.	5 - 7€
Material documental	La majoria de contingut necessari per a obtenir informació com llibres i documents s'han aconseguit gràcies a Internet, a la Biblioteca de Comunicació i Hemeroteca General de la UAB i a la Biblioteca de Ciències Socials de la UAB. Tot i això, s'ha hagut de comprar un que no ha estat possible trobar a les biblioteques o per Internet.	15 - 20€

Material audiovisual	Material necessari per a realitzar el reportatge. El plantejament base d'un reportatge audiovisual requereix d'una càmera i micròfon. Bé és cert que la càmera del mòbil té suficient qualitat. Hi ha diferents paquets que es podrien llogar, des d'un punt bàsic de dos micròfons de corbata fins a llogar una càmera professional, focus, i els micròfons de corbata. Els programes que s'utilitzaran per a l'edició i producció del reportatge són gratuïts.	30 - 150€
Temps de dedicació	El temps de dedicació es refereix al temps de recerca i d'estudi requerit per entendre les lleis a més de tot lo succeït arran la transposició de la Directiva. Aquí també s'inclou el temps de preparació del reportatge com l'edició, narració, planificació, etc. Al cap i a la fi aquest temps té un valor econòmic recalable.	200 - 250€
Total		290 - 467 €

Taula 1: Cost de realització i valor del reportatge d'aquest Treball de Fi de Grau. Font: Elaboració pròpia.

El cost total per a la creació del reportatge audiovisual varia entre 290 i 467€ bruts aproximadament. La variació del cost ve determinada en gran mesura depenent del grau de professionalitat que se li vulgui donar a la qualitat visual. Un cop valorat els preus mitjos de venda al mercat de reportatges i peces audiovisuals és adequat taxar el reportatge en aproximadament 400-500€. Més

tenint en compte que és una temàtica d'actualitat de la qual es parla recurrentment en els mitjans de comunicació des de fa uns mesos.

Concepte	Quantitat	Preu	Total
Reportatge audiovisual	x1	500€	500€
-	Total		500€
-	- IRPF (15%)		-75€
Total a pagar			425€

Taula 2: Exemple de factura a donar als mitjans de comunicació per la venda del reportatge audiovisual. Font: Elaboració pròpia.

El preu aproximat de venda del reportatge seria doncs 500€ bruts i 425€ nets. Això és degut a la retenció del 15% de l'impost sobre la renda, que és la que s'aplica amb caràcter general a les activitats econòmiques d'autònoms. Podríem veure reduït l'IRPF fins a un 7% en cas de que fóssim nous autònoms.

4.3. Espais d'emissió i promoció

Un cop el reportatge estigués enllestit, hauríem de plantejar a quins mitjans de comunicació el podríem vendre. Tenint en compte que el nostre reportatge està pensat per ser una peça audiovisual, ens haurem de fixar en mitjans de comunicació i plataformes que estiguin guiades cap aquest tipus de contingut. A més, com ja hem recalcat en l'apartat de públic objectiu, és necessari afegir que serà un reportatge en català, motiu pel qual s'haurà de tancar el cercle cap a mitjans i plataformes que promoguin continguts en aquesta llengua.

Llavors, considero que l'espai d'emissió ideal on més audiència podria aconseguir-se és en un mitjà autonòmic, ja sigui públic o privat, situat a la franja horària entre les 22:00h i les 00:00h. Després d'un estudi de la programació nacional, pot afirmar-se que dilluns, dimarts, dimecres o diumenge acostumen a ser els dies ideals per a situar programació més enfocada a la informació que no pas a l'entreteniment.

A continuació en aquests apartats s'analitzaran els possibles mitjans de comunicació i plataformes en els quals es podria emetre el reportatge i per què podrien ser o no un mitjà ideal per a la seva emissió.

4.3.1. Promoció

- Centre de Documentació Europea de la UAB

Una de les primeres idees que van sorgir per a la promoció del reportatge va ser oferir-lo al Centre de Documentació Europea de la UAB. El centre és una entitat que té l'objectiu de fomentar la recerca sobre la Unió Europea i difondre les seves polítiques. Per aquest motiu precis els considero una plataforma adient per a un reportatge com el que vull presentar.

El CDE publica regularment diversos *newsletter* a més d'un butlletí mensual on promou publicacions sobre la Unió Europea. L'actual reportatge que estem plantejant sobre la Directiva 2018/1808 i la seva transposició a Espanya podria ser l'inici d'un seguit de publicacions mensuals/trimestrals en col·laboració amb aquesta entitat. Podria publicar-se regularment un reportatge audiovisual com el que estem plantejant però on cada mes/trimestre es tracti una temàtica diferent relacionada amb la Unió Europea.

El reportatge podria ser pujat al canal de YouTube de l'Institut d'Estudis Europeus de la UAB, plataforma que sembla que ambdues entitats comparteixen per a promocionar els seus continguts audiovisuals.

- Il·lustre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona

L'ICAB també podria ser una altra institució a la qual proposar de publicar el reportatge. D'aquesta forma parlarien un tema d'extrema actualitat com és

l'aprovació de la nova Llei General de Comunicació Audiovisual des d'un punt de vista més general partint de la Directiva 2018/1808.

4.3.2. Emissió

4.3.2.1. Televisions

- TV3

TV3, la televisió pública catalana, és el mitjà de comunicació per excel·lència en català, motiu pel qual l'emissió del reportatge en ell havia de ser analitzada sens dubte.

La gran problemàtica d'emetre el reportatge a TV3 seria la seva graella de programació, la qual està completament tancada a un seguit de programes d'emissió diària i setmanal. Per tant, si es volgués emetre el reportatge a TV3, aquest s'hauria d'adaptar a aquesta graella. Si s'hagués d'escollir un programa en el que integrar el reportatge, aquest seria el 30 minuts. El programa dirigit i presentat per Carles Solà sol tractar temàtiques semblants a la que proposem en aquest projecte de reportatge. De fet, el 24 d'abril es va publicar un reportatge analitzant en profunditat el Tribunal de Comptes. El mateix programa es defineix amb els objectius de "tractar l'actualitat i els temes d'interès general des del rigor, la profunditat i la reflexió" (30 minuts, s.d.). Just els objectius i filosofia del programa casen bastant bé amb els d'aquest reportatge.

La possibilitat que quedaria per emetre el reportatge a TV3 llavors seria oferir aquest projecte de reportatge al programa, tot i que, evidentment, no és del tot el que busquem en aquest apartat.

- 8 TV

L'emissió a cadenes com TV3 és excessivament complicada degut a la graella tan predefinida que tenen amb programes propis de la casa com 30 minuts. Pel contrari, 8 TV, canal de televisió privat de Catalunya el qual pertany a Emissions Digitals de Catalunya, presenta una graella més lliure la qual si pot jugar amb introduir continguts com aquests. Normalment ofereixen dos espais diaris al cinema, mentre que els diumenges donen un d'aquests dos a un

documental. Just en l'espai del documental és on crec que el reportatge podria estar més ben encapçalat.

- **Betevé**

Betevé és el mitjà de comunicació públic de la ciutat de Barcelona, gestionat per la societat anònima municipal de l'Ajuntament anomenada Informació i Comunicació de Barcelona. Crec que el reportatge proposat tindria espai dins de la graella de continguts d'aquesta cadena gràcies a la varietat de continguts que s'ofereixen. Tot i així, és cert que potser s'hauria de donar més importància a la polèmica succeïda a Catalunya per acotar-ho més a l'estil de programació de la cadena.

- **Altres televisions locals**

Una altre opció televisiva seria explorar les diferents televisions locals catalanes. Podria consultar-se amb televisions com ETV Llobregat Televisió, Mataró Televisió, etc.

Malgrat tot, no crec que les televisions comarcals o locals siguin l'estil de cadena que emetria un reportatge com aquest sobre el funcionament de les directives de la Unió Europea i el seu funcionament a Espanya. Les televisions locals normalment estan més enfocades al periodisme de proximitat que no pas a periodisme de gran escala.

4.3.2.2. Mitjans digitals

Una altre opció seria vendre el reportatge a mitjans digitals que normalment pugen reportatges i entrevistes audiovisuals.

- **Diari Ara**

L'Ara és el diari líder en premsa digital a Catalunya¹² i un dels principals diaris informatius generalistes de la regió. Tot i que el seu fort i punt principal és la premsa escrita, també tenen un canal de Youtube on pugen contingut diàriament. Solen penjar entrevistes, clips d'actualitat i seccions recurrents com

¹² Pots llegir la informació completa sobre la seva audiència a https://www.ara.cat/media/lara-lectors-segona-millor-historica_1_2752115.html

La météo. El plantejament del reportatge i la matèria tractada concorda totalment amb l'estil del Diari Ara, motiu pel qual, tot i no ser el seu estil recurrent de contingut, si se'ls podria plantejar la venta del reportatge.

4.3.2.3. Productores

Finalment també es podria presentar el projecte de reportatge a productores que recolzin el contingut en català. Al cap i a la fi produir un reportatge audiovisual amb l'objectiu de vendre'l sense una producció professional al darrere és realment complicat com hem pogut comprovar fins ara. A partir de col·laborar amb una productora audiovisual el reportatge podria obrir-se les portes inclús cap a les plataformes en línia.

4.3.3. Alternatives

Un dels majors cops de realitat durant la realització del projecte de reportatge ha estat comprovar el realment difícil que és publicar un reportatge audiovisual a un mitjà de comunicació.

La majoria de televisions ja tenen les seves graelles predeterminades amb programació regular mentre que els mitjans de comunicació digitals no solen tenir contingut audiovisual entre el seu repertori. Per altra banda, una opció que no s'ha parlat és la de publicar el reportatge a plataformes en línia. Aquesta opció, però, comportaria una major despesa al necessitar una productora i una distribuïdora.

El motiu pel qual he decidit mantenir en el treball les opcions menys viables és per il·lustrar el viatge que suposa crear un reportatge des de zero sense cap mitjà de comunicació que et doni suport.

Al cap i a la fi tot és realitzar un seguit de proves i seguir un camí on en determinats moments veuràs que s'ha de tirar enrere per poder seguir endavant. No volia esborrar del projecte aquestes petjades perquè al cap i a la fi formen part del camí de creació d'un reportatge.

Tot i això, considero i reafirmo que és un reportatge amb capacitat televisiva. Per tant, així com seria un error no buscar alternatives per si el pla inicial no

funciona com és esperat, també considero un error tancar-se les portes d'aquest pla inicial sense tan sols haver-ho intentat de debò.

A continuació s'analitzaran diferents alternatives que donin major viabilitat al projecte.

- **Freelance - Autònom**

Una de les primeres opcions que poden venir-se al cap és la de penjar el reportatge per lliure a les xarxes com Youtube. Òbviament aquest mètode no és rendible econòmicament parlant però si és cert que és una forma de que surti a la llum la peça. La seva publicació gratuïta és també una mostra de la metodologia de treball de l'autor que pot servir en un futur per presentar-se a productores o televisions per a que aquest cop es pugui realitzar un altre reportatge que sí atorgui uns guanys. A vegades en professions com el periodisme per a guanyar primer s'ha de perdre.

L'opció de publicar el reportatge autònomament però, també m'obriria la finestra cap la possibilitat d'un projecte més ambiciós. Com bé he dit en l'apartat sobre el Centre de Documentació Europea de la UAB, la idea sobre una publicació regular temàtica podria tenir la seva sortida.

El projecte podria basar-se en publicacions quinzenals de reportatges amb temàtiques jurídiques d'actualitat. Les publicacions podrien penjar-se en format audiovisual a Youtube i una versió de només àudio per plataformes com Soundcloud o Spotify. La llibertat de crear un projecte de forma autònoma també pot ajudar a crear una marca pròpia i, qui sap, si en un futur aquesta marca li pot interessar a mitjans de comunicació o plataformes en línia.

- **Canviar el format del reportatge**

Una altra opció és adaptar-se a mitjans de comunicació més pròxims a comprar reportatges. Els reportatges escrits per exemples és un format més senzill de vendre. Primerament perquè hi ha un major nombre de possibles compradors entre els que figuren mitjans de comunicació tradicionals i digitals i en segon lloc perquè a diferència de la televisió o inclús la ràdio, aquests mitjans de

comunicació no tenen una graella limitada que no els hi permet incorporar noves peces ja sigui en paper o en digital (sobretot en aquest últim).

Inclús un altre canvi de format que podria resultar viable és el de crear un reportatge multimèdia. Liliam Marrero Santana (2008) defineix el reportatge multimèdia com una “tipologia específica de missatge periodístic, resultat de la pràctica del periodisme per ai amb Internet, que incorpora els trets essencials de la comunicació en xarxa –hipertextualitat, multimedialitat i interactivitat– de diferents maneres i amb nivells de desenvolupament variables. Si bé el reportatge multimèdia pot mantenir trets formals i de contingut del reportatge tradicional, el nou llenguatge periodístic suposa la reconfiguració d'alguns d'aquests trets i la introducció d'altres elements de caràcter nou en el tractament. És un gènere periodístic que es troba en ple procés de desenvolupament i, com a resultat del periodisme digital, la seva conceptualització també se situa en un espai intermedi entre el deure ser del reportatge multimèdia i les seves manifestacions a la pràctica”.

El reportatge multimèdia seria un altre format interessant a explorar el qual podria combinar text, vídeos de les entrevistes, àudios i més per oferir una experiència completa sobre el camí de la Directiva 2018/1808 fins a la seva transposició a l'Estat espanyol.

Alguns exemples de premsa escrita podrien ser:

- **La Vanguardia**

Diari d'informació general editat pel Grup Godó. És un dels dos diaris més venuts a Catalunya conjuntament amb *El Periódico* i el diari català més venut a l'Estat espanyol. Compta amb dues versions, una en català i una amb castellà. *La Vanguardia* ja ha publicat amb anterioritat reportatges multimèdia, per tant seria un mitjà ideal per a publicar un reportatge d'aquestes característiques.

- **El Periódico**

Diari d'informació general editat pel grup empresarial Prensa Ibérica. Un dels diaris més venuts a Catalunya conjuntament amb *La Vanguardia* i a l'igual que

aquesta també compta amb dues versions, una en català i l'altre en castellà. *El Periódico* també ha publicat en diverses ocasions reportatges multimèdia.

- **Diari Ara**

Diari d'informació general català editat per Premsa Periòdica Ara. Líder en premsa digital a Catalunya. El *Diari Ara* no només publica reportatge multimèdia, sinó que de fet té una secció especialitzada en aquesta anomenada *Interactius*.

- **VilaWeb**

Diari en línia més antic de Catalunya propietat de la societat limitada Partal Maresma i Associats i dirigit pel periodista Vicent Partal. *VilaWeb*, al igual que el Diari Ara, també compta amb una secció especialitzada a reportatges multimèdia anomenada en aquest cas *Històries de VilaWeb*.

- **Nació Digital**

Diari en línia d'informació general constituït a Vic per la societat limitada SCG Aquitània i dirigit pel periodista Miquel Macià. Actualment el diari és propietat de Novapress Edicions SL, convertint a *Nació Digital* en líder de premsa local en català. Tot i la seva especialització en informació relacionada amb Catalunya, també publiquen informació més general de caire nacional i internacional. A més, també han publicat diversos reportatges multimèdia. Tot i això, considero a *Nació Digital* el diari menys ideal dels presentats en aquest apartat per vendre un reportatge de les característiques del que presento.

Tots aquests exemples són models de premsa en els quals el reportatge proposat en versió escrita o en format multimèdia podria ser perfectament venut.

4.4. Actors a entrevistar

El següent apartat està dedicat a les fonts que haurien de formar part del reportatge, amb la seva deguda justificació. Aquí s'inclouran tant persones que realment han estat entrevistades per portar endavant aquest treball com d'altres que no han pogut participar per diversos motius com la dificultat de

coincidir en horaris o factors externs a la meva persona com per exemple persones o entitats que no van respondre cap dels meus missatges després de diversos intents de contactar amb ells.

a) Carmina Crusafon

Professora de Polítiques de la Comunicació de la UAB, especialitzada en la recerca sobre els ecosistemes de mitjans digitals, els models de negoci i l'impacte en les polítiques de mitjans.

El seu coneixement sobre la situació de l'audiovisual europeu ha estat vital per marcar els punts clau del reportatge a més de replantejar postures personals que tenien una perspectiva excessivament naïf. Al ser la primera entrevista realitzada, la perspectiva de la sra. Crusafon també em va ajudar a configurar els plantejaments per entrevistes vinents, a més de ser de gran ajuda recomanant fonts tant personals com escrites.

b) Jordi Fortuny

Responsable de desenvolupament estratègic a la CCMA i ex reporter del programa d'informació econòmica "Valor Afegit" de TV3. Llicenciat en Ciències de la Informació a la UAB.

La Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals és sens dubte la principal productora de continguts en català que existeix. Per aquest motiu vaig trobar important la seva participació i opinió sobre la nova Llei General de Comunicació Audiovisual.

En Jordi Fortuny aconsegueix oferir el punt de vista de la televisió pública catalana i un punt de vista més tècnic i polític que no pas jurídic o cultural sobre la comunicació audiovisual i més en concret la nova Llei General de Comunicació Audiovisual en tràmit així com la seva aplicació a Catalunya.

c) Xevi Xirgo

President del CAC (Consell Audiovisual de Catalunya) i ex director del diari català El Punt Avui. Autor, conjuntament amb Carles Puigdemont, dels llibres *M'explico. De la investidura a l'exili* i *La lluita a l'exili*.

El CAC “és l'autoritat independent de la regulació de la comunicació audiovisual de Catalunya. Té com a finalitat vetllar pel compliment de la normativa aplicable als prestadors de serveis de comunicació audiovisual, tant públics com privats (...) té com a principis d'actuació la defensa de la llibertat d'expressió i d'informació, del pluralisme, de la neutralitat i l'honestedat informatives, així com de la lliure concurrència del sector” (CAC, s.d.). Aquesta entitat és, per tant, la màxima autoritat en qüestions de regulació de la comunicació audiovisual en el territori català.

El president de la màxima autoritat reguladora és una font essencial per entendre el paper de Catalunya en l'escenari que es presenta a partir de la nova Llei General de Comunicació Audiovisual i la conseqüent nova llei catalana de l'audiovisual que més d'hora que tard substituirà l'actual Llei 22/2005. A més, també per poder entendre el marge de potestats que té Catalunya per a regular el seu propi audiovisual amb permís de les potestats reservades a l'Estat espanyol.

d) Carlota Planas i Silva

Advocada especialitzada en Dret Audiovisual i directora de Sabatellini & Associats. Llicenciada en Dret a la UAB. Una de les visions que tampoc poden faltar en un reportatge com el que estem plantejant és la d'una advocada especialitzada en Dret Audiovisual. Si bé veia fonamental una font més acadèmica d'un jurista especialitzat en la matèria, també veia necessari incloure la d'una persona que coneix el Dret Audiovisual i que a més el practica en el seu dia a dia.

Rodríguez Bajón (2019) defineix el Dret Audiovisual com “el sector de l'ordenament jurídic que s'ocupa de regular les condicions per la prestació de serveis de comunicació audiovisual”.

e) Joan Barata

Jurista expert en llibertat d'expressió i regulació de mitjans de comunicació. Segons confirma la informació de Plataforma per la Llibertat d'Informació (2017) ha col·laborat amb institucions com el Consell d'Europa, l'Organització d'Estats Americans o l'Organització per a la Seguretat i la Cooperació a

Europa. També ha participat en projectes de protecció de la llibertat d'expressió i el dret a la informació a països com Hongria, Libèria, Egipte, Tailàndia, República Dominicana, Colòmbia, Equador, Marroc, Tunísia, Jordània, Albània, Ucraïna o Líban. De fet, la nostra entrevista estava planejada per a ser realitzada a l'abril però un viatge al Zimbàbue va impossibilitar les comunicacions per gairebé un mes.

A més, també ha col·laborat en mitjans de comunicació com eldiario.es¹³, on ha parlat de temàtiques de temàtica jurídica. Per aquesta raó crec que la participació no només atorgaria un interessant punt de vista sobre la regulació de la comunicació audiovisual a la Unió Europea, sinó que també aportaria un valuós punt de vista sobre com els mitjans de comunicació tracten la informació jurídica i com aquesta hauria de ser tractada.

f) Institucions Europees

Una de les fonts que es troben a faltar en el reportatge és la d'algun membre d'una institució europea com la Comissió Europea o el Parlament Europeu. No vaig rebre resposta després d'enviar diversos missatges als correus de premsa d'ambdues institucions, però finalment vaig poder contactar amb un membre de l'equip de premsa de la Comissió Europea que, tot i no poder-me reenviar a un company seu per realitzar una entrevista, em va aconsellar parlar amb en Carles Llorens argumentant que era un expert en la matèria en qüestió.

g) Carles Llorens

Professor d'Estructura del Sistema Audiovisual de la UAB, llicenciat en Ciències de la Informació a la UAB i Doctor en Comunicació Audiovisual. Les seves especialitats en la investigació són la concentració de mitjans a Europa i Espanya, la ràdio a Catalunya i el paper de les polítiques de comunicació de la Unió Europea.

Carles Llorens és un gran coneixedor de la Directiva 2018/1808. El seu testimoni aconsegueix sintetitzar el que aporta la directiva a la comunicació audiovisual i la seva transposició a l'Estat espanyol.

¹³ Els articles escrits per Joan Barata a eldiario.es poden trobar-se a https://www.eldiario.es/autores/joan_barata

h) Oriol Duran i Torres

Secretari de Mitjans de Comunicació del Govern. Llicenciat en Periodisme per la Universitat Internacional de Catalunya i ex Director General d'Anàlisi i Planificació Estratègica de l'Acció Exterior (2019-2021).

Oriol Duran ha participat en programes de TV3 com el *Tot Es Mou* o *Més 3/24*¹⁴ parlant, sobretot, del paper que tindrà el català en la nova Llei General de Comunicació Audiovisual. És una de les peces angulars d'ERC i del Govern català sobre la discussió de l'audiovisual, i just per aquests motius el considero una font essencial per entendre la perspectiva catalana sobre el conflicte nascut.

i) CNMC

La CNMC (Comissió Nacional dels Mercats i la Competència) és l'entitat encarregada de supervisar el funcionament correcte del mercat de comunicació audiovisual. Segons la pròpia pàgina web de la CNMC (s.d.) les seves funcions en l'audiovisual se centren en: control de continguts, promoció de l'obra europea, vigilància del compliment de la missió de servei públic encomanada a CRTVE, informes i consultes, resolució de conflictes, resolució d'expedients sancionadors i denúncies relacionades amb infraccions de la normativa, requeriments a prestadors de serveis de comunicació audiovisual, cooperació amb les Comunitats Autònomes i participació en fòrums internacionals.

Tot i que hi havia moltes persones de l'entitat que haurien pogut servir per a ser entrevistades per a aquest reportatge, vaig escollir en especial la sra. Virginia Rodríguez Serrano, subdirectora de Regulación de Comunicaciones Electrónicas, al considerar el seu perfil el més adequat per portar a terme l'entrevista.

Després de diversos correus enviats al seu servei de premsa, finalment vaig rebre resposta, la qual va ser negativa, argumentant que no podien acceptar

¹⁴ L'entrevista completa feta a Oriol Duran en el programa *Més 3/24* pot trobar-se a <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/mes-324/oriol-malet-explica-lacord-de-la-nova-llei-de-audiovisual/video/6134751/>

entrevistes sobre la nova Llei General de Comunicació Audiovisual degut que la llei es trobava en tràmit i no podien interferir.

j) Roberto Sánchez Sánchez

Secretari d'Estat de Telecomunicacions i Infraestructures Digitals al Ministeri d'Afers Econòmics i Transformació Digital del Govern espanyol. Sánchez és enginyer de Telecomunicació per l'Escola Tècnica Superior d'Enginyers de Telecomunicació de la Universitat Politècnica de Madrid.

La Secretaria d'Estat presidida per Roberto Sánchez ha estat l'encarregada de portar endavant el projecte de la nova Llei General de Comunicació Audiovisual. Ningú millor que ells seran coneixedors de tots els alts i baixos que ha patit la tramitació de la pròxima normativa audiovisual.

Sent una font de tanta importància, vaig fer tot el possible per poder-los entrevistar. Després de trucades i correus només vaig rebre una resposta a un dels correus on m'asseguraven que rebria una resposta amb el menor temps possible. Però la resposta finalment no ha arribat.

k) Plataformes en línia

El darrer punt de vista que veia completament necessari incloure en el reportatge era el de les plataformes en línia. Al cap i a la fi aquestes plataformes han estat al centre de les discussions en moltes ocasions, però quasi mai o mai s'han pronunciat al respecte.

He plantejat dues plataformes a les quals seria interessant incloure en el reportatge:

- Netflix

Per molts anys ha estat la principal plataforma en línia a nivell mundial. Netflix és la primera de les principals plataformes en línia en comptar amb una seu a Espanya. A més, la plataforma és l'única que s'ha pronunciat d'alguna manera respecte el conflicte lingüístic entre Espanya i Catalunya. El passat mes de març Netflix va anunciar que inclouria un total de 70 títols en català, a més de

gallec i euskera¹⁵. La plataforma va arribar a un acord després d'unes converses amb la Generalitat de Catalunya i el Departament de Cultura.

Perquè un reportatge sigui realment enriquidor, ha de comptar amb totes les perspectives del conflicte. El debat sobre la quota i la necessitat de recolzar la diversitat cultural de la Unió Europea també passa per la col·laboració de les plataformes en línia.

- **Filmin**

Filmin és just l'altre cara de la moneda de les plataformes en línia. La seva plataforma Filmin.cat és, amb diferència, la que ofereix més contingut en català amb aproximadament 2.500 títols. El cas de Filmin és una anomalia d'entre totes les plataformes en línia, i just per aquest motiu els considero una font necessària pel reportatge. A més, cal destacar que el famós 6% de català no afecta a plataformes internacionals com Netflix o HBO, sinó a les plataformes nacionals com Movistar + o la pròpia Filmin¹⁶.

4.5. Estructura del reportatge

L'estructura del reportatge consisteix en plantejar el reportatge tant des d'un punt narratiu com des del punt tècnic i de postproducció.

- **Enfocament i fil argumentatiu del reportatge**

La narrativa del reportatge tindrà dos grups de veus clares: la veu en *off* del narrador i presentador i les veus dels entrevistats. El tema principal a tractar seran els ja exposats durant el marc teòric del present reportatge: la Directiva 2018/1808 i la seva transposició a Espanya. Entendre el rumb de la comunicació audiovisual a Europa i a Espanya a partir de l'explicació de la directiva i la nova Llei General de Comunicació Audiovisual és el principal objectiu que pretén assolir la peça periodística resultant. Altres objectius secundaris del reportatge són reflexionar sobre el tractament de la informació jurídica en els mitjans de comunicació, el funcionament del procés legislatiu a la

¹⁵ Pots llegir la notícia completa a continuació https://es.ara.cat/media/netflix-incorporara-setenta-series-peliculas-catalan-2022_1_4303663.html

¹⁶ Pots llegir la notícia completa a continuació <https://www.ccma.cat/324/la-quota-del-6-de-catala-no-afectara-plataformes-com-netflix-hbo-o-amazon-prime/noticia/3132866/>

Unió Europea i a Espanya i el paper de la comunicació audiovisual a Catalunya. La missió del narrador serà donar un sentit narratiu a les intervencions dels entrevistats, a més d'oferir en tot moment el context que el públic necessita.

- **Postproducció del reportatge**

L'apartat de continuació es refereix a totes les passes que se seguiran en el procés de postproducció del reportatge. Els plans que s'utilitzaran, la música, etc.

Els plans fixes dels entrevistats s'anirien intercalant amb plans de recurs. Els plans de recurs podrien variar entre imatges de les instal·lacions on s'han gravat entrevistes (com els estudis televisius de TV3 o la Universitat Autònoma de Barcelona) i altres imatges típiques utilitzades com podrien ser veure als entrevistats realitzant alguna tasca (com escriure, donar classes, etc.). Per a obtenir totes les imatges de recurs seria necessari preguntar pels drets de gravació i el consentiment de les institucions pertinents. Els plans recurs són necessaris per atorgar al reportatge un major dinamisme. Aquestes imatges s'intercalen entre les imatges dels entrevistats a més també d'oferir un suport audiovisual per sempre que sigui necessari que parli el narrador. Si fos necessari ampliar les imatges de recurs, també es podria cercar fonts que ofereixen plans recurs de forma gratuïta a Internet.

La música és un altre factor fonamental en el procés de postproducció del reportatge. Aquest atorga ritme i acompanya el fil argumental de la peça. Plataformes d'àudio com SoundCloud ofereixen una gran biblioteca de música sense drets d'autor que podria aprofitar-se pel reportatge

El nivell de recursos serà essencial per acabar determinant l'estructura del reportatge. En cas de tenir la capacitat per llogar un plató podria incloure's la figura del presentador, semblant a la de Carles Solà en el programa *30 Minuts* de TV3. El presentador seria un recurs òptim per variar entre les escenes dels entrevistats i les imatges de recurs. Inclús podria no ser necessari un plató, sinó tan sols un croma i que l'edició se n'encargués de la resta.

5. Reptes i canvis de cara al futur

El present apartat té l'objectiu de recollir i discutir les majors controvèrsies que han sorgit durant el procés de transposició de la Directiva 2018/1808 a l'Estat espanyol. Els punts que es presentaran a continuació també han estat motius de debat habituals durant les entrevistes realitzades per a aquest treball.

- **La constant actualització del sector audiovisual contra el procés legislatiu**

Un dels grans dilemes sorgits durant el projecte de reportatge ha estat com la normativa europea pot adaptar-se a un sector tant dinàmic com és la comunicació audiovisual. Sense anar més lluny, la Directiva 2018/1808 va començar a plantejar-se l'any 2016 per ser aprovada a finals de 2018. Quatre anys després a països com Espanya encara s'està esperant l'aprovació definitiva de la transposició de la directiva. Això implica que una normativa que va començar a pensar-se l'any 2016 serà aplicada a Espanya 6 anys després.

Carles Llorens (2022) explica que “la legislació sempre ha anat pel darrere, però això també evita errors”. El que vol dir Llorens és que si bé és cert que un problema crònic de la legislació és anar darrere del sector audiovisual, això no té perquè ser del tot dolent. L'audiovisual al ser un sector tant dinàmic es fa imprevisible de legislar abans de temps, i inclús fer-ho podria ser un error. Les tendències canvien d'un dia per l'altre i el que un dia pot semblar que serà una nova tecnologia de gran pes al cap d'un temps és demostra tot el contrari. Per aquest motiu és inclús necessari legislar a posteriori, assegurant-se les necessitats reals del mercat i no les possibles necessitats.

Si bé també és cert que just amb el coneixement de que el sector audiovisual és tant dinàmic, potser s'hauria de plantejar un marc en el que les directives s'actualitzin més freqüentment que no pas les d'altres sectors. Al cap i a la fi hi hagué 8 anys de diferència entre les directives, i 8 anys en qüestions d'audiovisual és temps suficient per canviar completament l'escenari.

- **La falta de compliment de les directives**

L'incompliment recurrent de les directives per part dels Estats membres és una pràctica que es repeteix amb massa freqüència a la Unió Europea. Si bé és cert que tots els països acabant transposant tard o d'hora les directives, hi ha països que estiren molt més el termini fins gairebé el temps apte per a sancions.

Un exemple d'aquesta pràctica és Espanya. Tot i que la pandèmia i la posterior crisi econòmica han pogut variar les prioritats dels països i retrasar la transposició d'algunes directives, països com Espanya s'han aprofitat massa de la situació. No només no s'ha complert a temps la transposició de la Directiva 2018/1808, sinó que tampoc s'ha fet encara la correcta transposició de la Directiva 2014/89 sobre l'ordenació de l'espai marítim, la Directiva 2014/57 sobre l'abús de mercat, la Directiva 2019/944 sobre el mercat interior de l'electricitat, la Directiva 2018/2002 sobre eficiència energètica i la Directiva 2019/983 sobre la protecció dels treballadors contra les substàncies químiques cancerígenes.

Un total de 6 directives que no han estat a dia d'avui transposades correctament a l'ordenament jurídic espanyol. La falta de consens polític és la raó de que algunes d'aquestes directives encara no estiguin completament transposades. No pot esperar-se que a Espanya hi hagi un partit en majoria absoluta perquè el procediment legislatiu funcioni adequadament. Com bé diu Carmina Crusafon (2022) "sembla que per cada discussió sobre una normativa es torni a començar de zero". El interessos polítics no poden anar per davant dels interessos de la societat, i la no transposició a temps d'aquestes directives està perjudicant els drets dels ciutadans espanyols.

- **Les quotes no funcionen per si soles**

Les quotes per si soles no aconsegueixen atorgar una igualtat real, sigui el camp que sigui de l'audiovisual. Aquesta premisa és una de les que més s'ha anat repetint i veient en les diferents entrevistes realitzades pel projecte de reportatge.

Les quotes són mesures necessàries ja sigui per protegir el contingut audiovisual europeu, per protegir la diversitat cultural de certs territoris o bé atorgar una igualtat d'oportunitats a les dones en el sector audiovisual. Però que siguin mesures necessàries no implica que siguin les úniques mesures que han de ser aplicades.

Tant la Carmina Crusafon com en Carles Llorens coincideixen que s'hauria de replantejar el logaritme que utilitzen les plataformes en línia per donar certa preeminència als continguts locals. Per exemple, si a Catalunya els logaritmes fossin capaços de dotar de preeminència als continguts en català això portaria a que aquest contingut fos realment més visible pel públic general. Una quota, sigui la que sigui, no assegura res si després aquests continguts acaben perduts entre un gran nombre de títols nord-americans o títols mediàtics. Sense anar més lluny, a Netflix apareix abans una finestra sobre sèries de televisió nord-americanes que una de sèries de televisió espanyoles. Evidentment de sèries de televisió catalanes no en trobarem res. Altres plataformes com HBO Max ofereixen directament una finestra que recull la categoria de contingut europeu, com si el contingut europeu fos un gènere per si mateix. Encara hi ha molta feina per fer per aconseguir realment protegir el contingut europeu i encara més el contingut de les regions minoritàries, i aquesta feina passa per replantejar el model de logaritmes entre moltes d'altres coses.

- **El debat mediàtic del català i les llengües cooficials**

La presència de les llengües cooficials, sobretot el català, ha estat un dels factors principals pels quals la nova llei de l'audiovisual s'ha fet tan mediàtica en els mitjans de comunicació. El fet de que ERC la col·loqués com eix necessari per l'aprovació dels Pressupostos Generals de l'Estat la quota del català a les plataformes en línia va donar molta notorietat a la llei.

Mentre que la Carmina Crusafon (2022) opina que aquestes exigències són només "per quedar bé davant la galeria i davant dels seus votants", en Jordi Fortuny va més enllà. Fortuny (2022) s'aventura a creure que el debat mediàtic s'ha centrat cap a temàtiques com les llengües cooficials perquè sectors que han pressionat per influir en la llei com els grans grups mediàtics "no els interessa que les temàtiques de la llei que els hi pertoquen siguin tractades en

debat públic (...) Si el PSOE ha seguit amb un projecte continuista que afavoreix a grups com Mediaset o Atresmedia, tampoc estarà interessat en què es parli públicament”. Fortuny teoritza que les esquerres li traurien els colors al PSOE per seguir una política liberal sent el partit socialista i afirma que al final s’ha negociat sobre la llei audiovisual com si es tractés d’una llei lingüística.

Al final tot el debat públic s’ha centrat en la qüestió de les llengües cooficials quan la nova llei regula qüestions igual o més d’importants que també haurien d’haver tingut el seu espai mediàtic.

- El poder legítim d’una llei audiovisual catalana

La nova Llei General de la Comunicació Audiovisual espanyola ha deixat molts pocs factors sense regular, el que implica que tot sobre el que ja hagi regulat aquesta norma no ho podrà fer la norma catalana.

Què pot fer llavors una nova llei de la comunicació audiovisual catalana per la defensa del català? Aquesta és una de les grans qüestions que vaig plantejar-me durant l’estudi del marc teòric del reportatge.

Les opcions semblen limitades. S’hauria d’estudiar article per article la llei espanyola per comprovar quines potestats pot fer-se pròpies la llei catalana. L’escenari no és gaire esperançador. La situació no millora si pensem que les coses que es poden regular a nivell català va dirigida només a operadors que emeten únicament a Catalunya com la CCMA, 8TV i les ràdios i televisions locals. Defensar i promocionar el català tan sols des de territori català sembla cada cop una feina més complicada. L’optimisme de partits com Junts per Catalunya d’aconseguir revertir la situació fruit de la nova llei de l’audiovisual espanyola s’enfronta davant la realitat de que no es poden contradir les lleis ja escrites des de Madrid.

- La situació de les productores independents i l’afavoriment als grans grups mediàtics de l’audiovisual

La situació de les productores independents ha passat inadvertida en els mitjans de comunicació durant gran part de la tramitació de la nova Llei General de Comunicació Audiovisual. No ha estat fins que s’estava a punt d’aprovar la

lleï al Congrés que va començar a tenir certa importància per alguns partits polítics i consegüentment també a nivell mediàtic.

Al final a la definició de productores independents també s'ha inclòs a les productores vinculades a televisions i plataformes quan òbviament no són productores independents. D'aquesta forma la nova lleï situa en desavantatge a les veritables productores independents davant del gran duopoli Mediaset - Atresmedia i les plataformes en línia com Netflix y HBO.

El procés legislatiu d'aprovació de la nova lleï de l'audiovisual encara no s'ha acabat, perquè encara queda la tramitació en el Senat. Malgrat tot no sembla que aquesta tramitació vagi a canviar el precari escenari que s'ha deixat per les productores independents i els seus treballadors i treballadores.

6. Últimes reflexions

L'últim apartat d'aquest projecte de reportatge va destinat a reflexionar sobre algunes qüestions que han sorgit durant la creació del treball. També serveix per qüestionar les hipòtesis i teories que tenia abans d'iniciar la feina i contrastar-les amb els coneixements adquirits a partir de l'experiència.

- **El coneixement jurídic de la societat i el tractament dels mitjans de comunicació de la informació jurídica**

Una de les primeres premisses que tenia amb la realització d'aquest projecte de reportatge era plantejar un reportatge purament jurídic. Bé, doncs això com s'ha pogut comprovar és veritablement impossible. La realitat jurídica està completament lligada a les demés realitats que ens envolten com per tractar-la per si sola. Parlar de la Directiva 2018/1808 o de la nova Llei General de Comunicació Audiovisual sense parlar de tot el context que les envolta és perdre matèria pel camí.

No pot entendre's la directiva sense parlar de les plataformes en línia i el descontent dels mitjans tradicionals, a l'igual que no pot parlar-se de la llei de l'audiovisual espanyola sense parlar de Catalunya, les productores independents i el duopoli Mediaset - Atresmedia.

Això no vol dir que sigui impossible realitzar una peça periodística guiada a informar sobre conceptes jurídics a la ciutadania. De fet, per aconseguir tal cosa no s'ha de tancar el cercle per parlar tan sols dels conceptes purament jurídics, sinó que s'ha de veure el marc complet per entendre totes les problemàtiques que envolten a les noves lleis.

“La gent entén sobre el que li toca de prop” és una de les frases més repetides quan he preguntat en les entrevistes perquè creien que hi havia aquest desinterès entre la societat sobre conceptes jurídics. Però el que és cert és que gairebé totes les lleis acaben regulant factors que ens toquen de prop a tots el ciutadans, el problema és que ho desconeixem.

Poques peces periodístiques tracten les temàtiques jurídiques amb veritable perspectiva i s'acostumen a quedar amb tan sols un gra de sorra d'una immensa platja.

Per altra banda, també cal admetre que durant la recerca d'informació del projecte he aconseguit trobar un gran nombre de periodistes que han realitzat gran treballs d'investigació sobre la nova llei de l'audiovisual. Llastimosament acostumen a ser peces que costen de trobar ja sigui pel mitjà en el qual han estat publicades o per la matèria que tracten.

En definitiva, considero que els mitjans de comunicació haurien d'apostar cada cop més per peces periodístiques més completes sobre les lleis que s'aproven en l'Estat espanyol, en el nostre cas, perquè aquest coneixement és veritablement empoderador per a la societat. Si habitualment es diu la dita de feta la llei feta la trampa, una societat educada i coneixedora de la llei és una societat molt difícil d'enganyar.

- Dificultats de la creació d'un reportatge audiovisual

Crear un reportatge audiovisual autònomament no es una feina senzilla. Requereix molt de temps i saber aprofitar els pocs recursos dels que es gaudeix. No tenir un equip que t'acompanyi o una productora que t'ajudi implica gestionar les feines periodístiques, audiovisuals i de producció i postproducció un mateix a la vegada.

Realitzar aquest projecte de reportatge fa replantejar com veritablement els periodistes ens hem d'adaptar i convertir-nos en tots terrenys de la comunicació audiovisual. Des de informar-nos i ser coneixedors d'una temàtica, plantejar la peça periodística, contactar i entrevistar mentre gestionem que la gravació audiovisual estigui funcionant correctament, postproduir els continguts i donar-los un sentit argumental i audiovisual, promoure i vendre la peça periodística... Les feines es compten per desenes. Mai pot donar-se res per sabut, més aviat el contrari. Sempre és necessari replantejar-se tot el que s'ha après.

Entrant en valoracions personals del projecte de reportatge, és cert que m'hauria agradat poder dedicar-li més temps per acabar donant-li una forma veritable al reportatge que s'ha plantejat. La falta de temps entre estudis,

pràctiques i feina han impossibilitat molts dels objectius que en un inici m'havia proposat pel Treball de Fi de Grau. Malgrat tot, considero que s'ha aconseguit articular un projecte de reportatge molt concret i detallat amb el qual és possible realitzar l'objectiu principal d'aquest projecte, la possibilitat de començar aquest reportatge en qualsevol moment.

7. Bibliografia

Articles, estudis acadèmics, pàgines web, etc.

- 30 minuts. (s. f.). *Més info*. CCMA.
<https://www.ccma.cat/tv3/30-minuts/mes-info/>
- AIMC (2022). *Marco General de los Medios en España*.
<https://www.aimc.es/a1mc-c0nt3nt/uploads/2022/01/marco2022.pdf>
- Blanes, P. (2022, 13 gener). *La Ley Audiovisual no protege las series y películas lideradas por mujeres*. Cadena Ser.
<https://cadenaser.com/nacional/2022/05/30/michel-franco-me-halaga-que-me-insulten-es-la-prueba-de-que-hace-falta-el-cine-cadena-ser/>
- Caballero Trenado, L. (2020, 15 desembre). *Comentarios de urgencia a la inminente Ley de Comunicación Audiovisual*. LegalToday.
<https://www.legaltoday.com/opinion/articulos-de-opinion/comentarios-de-urgencia-a-la-inminente-ley-de-comunicacion-audiovisual-2020-12-15/>
- CAC (s.d.). *Descripción del CAC*.
<https://www.cac.cat/index.php/es/descripcion-del-cac>
- CAC (s.d.). *Revisió de la Directiva de serveis de comunicació audiovisual*. <https://www.cac.cat/revisio-la-directiva-serveis-comunicacio-audiovisual>
- CNMC (s.d.). *Audiovisual*. <https://www.cnmc.es/ambitos-de-actuacion/audiovisual>
- Comissió Europea (2022, 19 maig). *Directiva de servicios de comunicación audiovisual: la Comisión lleva a cinco Estados miembros ante el Tribunal de Justicia de la UE*.
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/es/ip_22_2707
- Govern de Catalunya. (2021, 28 setembre). *El Govern fa el primer pas per impulsar la reforma de la llei de comunicació audiovisual catalana*.
<https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/414065/el-govern-fa-el->

[primer-pas-per-impulsar-la-reforma-de-la-llei-de-comunicacio-audiovisual-catalana](#)

- Marrero Santana, Liliam (2008). El reportaje multimedia como género del periodismo digital actual. Acercamiento a sus rasgos formales y de contenido. *Revista Latina de Comunicación Social*, 11(63).
<https://www.redalyc.org/articulo.oa?id=81912006029>
- Ministeri d'Assumptes Econòmics i Transformació Digital (2021, 30 novembre). *El Gobierno aprueba el Proyecto de Ley General de Comunicación Audiovisual*. https://portal.mineco.gob.es/es-es/comunicacion/Paginas/211130_np_audiovisual.aspx
- Ministeri de Política Territorial (s.d.). *Participación pública en proyectos normativos*.
https://www.mptfp.gob.es/portal/ministerio/participacion_proyectos.html
- Ministeri d'Hisenda i Funció Pública. (s. d.). *La Comisión Europea*.
<https://www.hacienda.gob.es/es-ES/Areas%20Tematicas/Internacional/Union%20Europea/Paginas/Comision.aspx>
- Plataforma per la Llibertat d'Informació (2017, 6 maig). *El jurista Joan Barata se incorpora a la PDLI*. <http://libertadinformacion.cc/el-jurista-joan-barata-se-incorpora-a-la-pdli/>
- Plataforma Pyme (s.d.). *Mercado Único Digital*.
<https://plataformapyme.es/es-es/Internacional/PoliticaEuropeaPyme/Paginas/MercadoUnicoDigital.aspx>
- Unió Europea (s.d.). *Reglamentos, directivas y otros actos legislativos*.
<https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/law/types-legislation>
- Real Academia Española (s.d.). *Diccionario panhispánico del español jurídico (DPEJ)*. [Maig de 2022]

- VilaWeb. (2022, 19 maig). *El congrés espanyol aprova en comissió la llei de l'audiovisual, amb el vot a favor d'ERC i el vot en contra de Junts*.
<https://www.vilaweb.cat/noticies/congres-espanyol-llei-audiovisual/>
- Zurro, J, (2022, 12 gener). *La nueva Ley Audiovisual: un riesgo para la igualdad y las películas independientes del cine español*. El Español.
https://www.elespanol.com/series/cine/20220112/nueva-ley-audiovisual-riesgo-igualdad-peliculas-independientes-cine-espanol/641686042_0.html

Llibres

- APARICIO PÉREZ, M. A. ; BARCELÓ I SERRAMALERA, M. (2016) *Manual de Derecho Constitucional* (3.ª ed.). Atelier.
- CEBRIÁN HERREROS, M. (1992). *Géneros informativos audiovisuales*. Editorial Ciencia 3 Distribución.
- RODRÍGUEZ BAJÓN, S. (2019). *Manual de Derecho de la Comunicación Audiovisual* (1.ª ed.). Thomson Reuters Aranzadi. ^

Textos jurídics

- Constitució espanyola (BOE núm.311, de 29 de desembre de 1978).
- Directiva (UE) 2018/1808 del Parlament Europeu i del Consell, de 14 de novembre de 2018, per la que se modifica la Directiva 2010/13/UE sobre la coordinació de determinades disposicions legals, reglamentaries i administratives dels Estats membres relatives a la prestació de serveis de comunicació audiovisual. Diari Oficial de la Unió Europea L 303/69. 28 de novembre de 2018.
https://www.cac.cat/sites/default/files/2020-06/Directiva_SCA_2018_1808_ES.pdf
- Informe sobre el Projecte de Ley General de Comunicación Audiovisual 121/000076. Boletín Oficial de las Cortes Generales Congreso de los Diputados, serie A, núm 77-5. 27 de maig de 2022.

https://www.congreso.es/public_oficiales/L14/CONG/BOCG/A/BOCG-14-A-77-5.PDF

- Proyecto de Ley General de Comunicación Audiovisual 121/000076. Boletín Oficial de las Cortes Generales Congreso de los Diputados, serie A, núm. 77-1. 17 de diciembre de 2021.
https://www.congreso.es/public_oficiales/L14/CONG/BOCG/A/BOCG-14-A-77-1.PDF
- Tractat de la Unió Europea i Tractat de Funcionament de la Unió Europea. Versions consolidades. DOUE. núm. 83, de 30 de març del 2010, pp. 1 a 388 (388 pàg.)
<https://www.boe.es/doue/2010/083/Z00001-00388.pdf>

Entrevistes

- CRUSAFON, C. Professora de Polítiques de la Comunicació de la UAB. Entrevista personal. Bellaterra. Març de 2022.
- FORTUNY, J. Responsable de desenvolupament estratègic a la CCMA. Entrevista personal. Barcelona. Maig de 2022.
- LLORENS, C. Professor de d'Estructura del Sistema Audiovisual de la UAB. Entrevista personal. Bellaterra. Maig de 2022.